

Lietuvos Respublikos prezidentė D. Grybauskaitė vizito metu su Ukrainos prezidentu V. Juščenka.
www.president.lt

ELEKTROS ENERGIJA LIETUVAI BUS TIEKIAMA BE TARPININKŲ

Kijevas, lapkričio 26 d. Su darbo vizitu Ukrainoje viešinti Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžė, kad Ukraina gali tapti svarbia ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos Sąjungos energetikos partnere, tačiau tik skaidrūs ir atviri santykiai šioje srityje bus sėkmingi.

Lietuvos ir Ukrainos Prezidentų Tarybos posėdyje

šalių delegacijos aptarė energetikos klausimus ir ukrainietiškos elektros energijos tiekimo galimybes Lietuvai po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo.

Lietuvos ir Ukrainos vadovai akcentavo būtinybę užtikrinti skaidrų elektros tiekimą.

„Dar neprasidėjus prekybai, Lietuvoje pasipylė įvairūs tarpininkai, siekiantys atsto-

vauti Ukrainai. Tai - senais metodais grįstas ir neperspektyvus Europoje kelias”, - kalbėjo Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Atsakydamas į Lietuvos vadovės pastabas, Ukrainos prezidentas Viktor Juščenka, viešai spaudos konferencijoje užtikrino, kad imsis visų būtinų priemonių, jog Ukrainos ir Lietuvos susitarimuose dėl elektros energijos prekybos nebebūtų jokių tarpininkų.

Prezidento spaudos tarnyba

NATO ir Rusija atnaujinio ryšius

Briuselis, gruodžio 4 d. (ELTA). Prasidėjo NATO ir Rusijos Tarybos posėdis, kuriame dalyvauja užsienio reikalų ministrai. Tai pirmas NATO sąjungos ir Rusijos ministrų lygio kontaktas po santykių atšalimo, kurį nulėmė karinė operacija Pietų Osetijoje 2008 metų rugpjūtį. Rusijai posėdyje atstovauja užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov.

Forumui reikalingus dokumentus pavyko suderinti tik ketvirtadienio vakare. Iki tol Rusijos nuolatinis atstovas prie NATO Dmitrij Rogozin teigė, jog sąjungoje atsirado grupė valstybių, nusiteikusių prieš bendradarbiavimą su Rusija.

Pradėdamas susitikimą, NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen pabrėžė, kad geri NATO ir

BALTIJOS VANDENIS DE FACTO ANEKSUOS KREMLIUS

Strasbourg, gruodžio 3 d. Dėl perspektyvos, kad „Nord Stream” dujotiekio vamzdį gali saugoti Rusijos laivynas, iki šiol neutralius Baltijos vandenį de facto aneksuos Kremlis, pareiškė europarlamentaras Vytautas Landsbergis.

Rusijos santykiai svarbūs ne tik Europai, bet ir visuotiniam saugumui. Anksčiau jis informavo, kad Tarybos posėdyje turėtų būti pasirašyti dokumentai, „duosiantys naują pradžią mūsų santykiams“. A. F. Rasmussen patikslino, jog ketinama pasirašyti susitarimus dėl bendros dabartinių grėsmių analizės bei dėl NATO ir Rusijos Tarybos reformos. Ministrai taip pat turėtų pasirašyti Tarybos darbo programą 2010 metams.

Tokią poziciją politikas išdėstė trečiadienį Europos Parlamento Užsienio reikalų komiteto posėdyje per susitikimą su paskirtąja Europos Sąjungos (ES) užsienio politikos vadove Catherine Ashton.

„V.Landsbergis išpėjo apie netrukus atsiversiančią perspektyvą, kad vamzdį „saugos” Rusijos laivynas, kuris jau atliko atitinkamas pratybas; tuo būdu ligi šiol neutralius Baltijos vandenį de facto aneksuosis Europos strateginis šeimininkas Kremlis”, - rašoma ketvirtadienį išplatintame Europos liaudies partijos išplatintame pranešime spaudai. V.Landsbergis besiklostančią situaciją pavadino „moraliai ardančia padėtimi Europos Sąjungoje”. Dujotiekį „Nord Stream”, kuris Rusiją per Baltijos jūrą sujungs su Vokietija, planuojama pradėti tiesti jau kitų metų pavasarį. Pirmąją iš dviejų dujotiekio linijų tikimasi baigti tiesti 2011-aisiais, o antrąją - 2012 metais.

JAV Į AFGANISTANĄ SIUNČIA DAR 30 TŪKST. KARIŲ

JAV prezidentas nurodė į Afganistaną pasiųsti dar 30 tūkst. JAV karių, tačiau išpėjo, jog Amerika iš Afganistano pradės trauktis jau 2011 metais.

Per ateinančius šešis mėnesius iš viso JAV karių, kurie Afganistane kovoja su Talibano maištininkais ir ruošia šalies nacionalines pajėgas, skaičius išaugs iki 100 tūkstančių.

Barack Obama taip pat paskatino NATO sąjungininkus pasiųsti daugiau į karių į Afganistaną ir užbaigti ten pradėtą darbą.

Gindamas karą JAV prezidentas tikino, kad negalima lyginti Afganistano ir buvusios situacijos Vietname ir kad ant kortos pastatytas viso pasaulio saugumas bei stabilumas.

Sprendimą į Afganistaną pasiųsti dar 30 tūkst. karių B. Obama priėmė po daugiau nei tris mėnesius trukusių svarstymų ir susitikimų su 10 aukščiausio rango karininkų

ir patarėjų.

JAV pajėgų vadąs Afganistane generolas Stanley McChrystal pasveikino JAV prezidento sprendimą ir pridūrė, kad B. Obama „aiškiai nubrėžė karinės JAV misijos Afganistane gaires“ ir suteikė reikiamos pagalbos pergalei kovojant su Talibano maištininkais.

Kalbą, kuri buvo tiesiogiai transliuojama per nacionalinę televiziją, JAV prezidentas sakė kadetams Vest Point karinėje akademijoje New York.

„Esu įsitikinęs, kad dėl mūsų visų saugumo būtina į Afganistaną pasiųsti dar 30 tūkst. JAV karių. Po 18 mėnesių JAV po truputį pradės iš ten trauktis“, - kalbėjo JAV prezidentas.

B. Obama pažymėjo suprantą, kad sprendimas pasiųsti daugiau karių yra vienas svarbiausių jo prezidentavimo metu, tačiau paragino amerikiečius nepainioti situacijos Afganistane su Vietnamo karu.

AP

RUSIJA IR VATIKANAS UŽMEZGĖ DIPLOMATINIUS RYŠIUS

Vatikanas, gruodžio 3 d. Rusija ir Vatikanas užmezgė visaverčius diplomatinis ryšius, panaikindami lig šiol ilgai buvusią įtampą santykiuose, pranešė Kremlis po to kai Dmitrij Medvedev susitiko su popiežiumi Benediktu XVI.

„Prezidentas Medvedevas pranešė popiežiui Benediktui XVI pasirašęs dekretą dėl

visaverčių diplomatinį ryšių užmezgimo su Vatikanu”, - sakė prezidento atstovė spaudai Natalija Timakova.

„Jis nurodė Užsienio reikalų ministerijai vesti derybas dėl ryšių užmezgimo bei pakelti atstovybės lygį nuo apaštalinės nunciatūros iki ambasados”, - pridūrė ji.

Reuters

MIRĖ LIETUVOS GENERALINIS GARBĖS KONSULAS V. ČEKANAUSKAS

Gruodžio 1 d. eidamas 81-uosius metus po sunkios ligos Jungtinėse Amerikos Valstijose mirė Lietuvos Respublikos generalinis garbės konsulas Los Angeles **Vytautas Čekanauskas**.

Visą savo gyvenimą V Čekanauskas paskyrė lietuviybės puoselėjimui. Dar 1977 m. Lietuvos Vyriausybės atstovas išeivijoje Stasys Lozoraitis paskyrė V Čekanauską garbės konsulu Los Angeles. Nepriklausomos Lietuvos generaliniu garbės konsulu V Čekanauskas buvo paskirtas 1992 m. Šios pareigos diplomatinėje tarnyboje užėmė jo visas dienas, širdį ir jėgas.

V Čekanauskas buvo elektronikos inžinierius.

1999 m. Lietuvos prezidentas V Adamkus generalinį garbės konsulą V Čekanauską už nuopelnus Lietuvai apdovanojo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

„Mindaugo vainikavimas”, dailininko Adomo Varno istorinis kūrinys, Domo Adomaičio padovanotas Lietuvai, jau Lietuvos Dailės muziejaus žinioje Vilniuje.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvoje buvo prisimintass Šeštokuose, Lazdijų rajone, prieš karą Krosnos valsčiuje, Marijampolės apskrityje, gimęs ir augęs žymus lietuvis varpininkas, lietuvybės žadintojas Amerikoje, knygų leidėjas, visuomenininkas kunigsa **Antanas Milukas**, gimęs 1871 m. birželio 13 d. ir miręs 1943 m. kovo 19 d., Brooklyn, NY. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir Suvalkų kunigų seminarijoje, bet dėl lietuviškos veiklos iš seminarijos pašalintas. Žandarų persekiojamas, pasitraukė į Tilžę, kur dirbo „Varpo“ ir „Ūkininko“ redakcijose. 1892 m. kun. A. Burba jį pakvietė į JAV redaguoti „Vienybės Lietuvninkų“. Čia baigė kunigų seminariją ir tapo kunigu. Studijavo bažnytinę teisę Friburgo universitete, Šveicarijoje. Amerikoje buvo vikaru ir klebonu daugelyje lietuvių parapijų, skleisdamas lietuviškumą, statydamas bažnyčias, organizuodamas mokyklas. Tad jo lietuviška veikla itin šakota; jis rūpinosi, kad lietuviai nenuatastų, todėl steigė įvairias draugijas, kad išlaikytų juos tautiškoje dvasioje. Daug padėjo suorganizuoti Seserų Kazimieriečių kongregaciją. Lietuvių enciklopedija jo nepaprastai veiklai aprašyti paskyrė 2.5 puslapius. Jis taip pat leido knygas, pavyzdžiui Kr. Donelaičio raštus. Yra išleidęs 180 knygų, kurios nenešė pelno. Jis taip pat leido keturis kartus per metus „Dirvą“, pirmą mūsų kultūros žurnalą, kasmet jo išleidimui pridėdamas po 800 dol. **Nesąžiningi knygų platintojai „užmiršdavo“ atsilyginti**, bet dėl lietuvybės jis tai darė ir toliau. Lietuvos laisvinimo reikalams yra išleidęs per 100,000 dol., ypač prieš caro priespaudą. Jo draugai kunigai jam priekaištavo, kad nesirūpina savimi. Jis mirė paskutiniu vargšu, jog tegalėjo būti palaidotas savo draugo kunigo A. Kodžio kape. Lietuvos Vyriausybė jį apdovanojo Vytauto Didžiojo ir Gedimino ordinais ir buvo paskyrusi po 400 Lt mėnesiui pensiją, kurią 1940 m. nutraukė rusų okupacija. Jo garbei dabar jo paties name, kuris per stebuklą išliko, atidarytas muziejus. Po kunigo mirties jo kauptas archyvas - maždaug 4,000 knygų buvo išmestas į šiukšlyną. Renginyje dalyvavo kunigo A. Miluko giminaitė dailininkė Gražina Žemaitienė. Akių gydytoja ir poetė Dalia Milukaitė-Buragienė skaitė savo poezijos kūrinius. Namokambarius puošia Milukų giminės nuotraukos.

Seimo narė Aurelija Stančikienė, kai dirbo Kuršių Nerijos parko vadove, kovojo su korupcija prieš neteisėtas statybas. Ji šiuo metu dirba Seimo Aplinkos apsaugos komitete ir Antikorupcijos komisijoje. Tarp daugelio tyrimų, ji kartu su Seimo nariu K. Uoka aktyviai dalyvavo daug kritikos sukėlusio labai brangaus Lietuvos operos ir baleto teatro atnaujinimui lėšų panaudojimo tyrime. Jos teigimu, Lietuvos valdžios ir teisingumo įstaigose klesti aplaidumas ir teisinis nihilizmas. „Manau, labai didelė klaida padaryta pirmaisiais Nepriklausomybės metais, kad nebuvo radikalčiai pakeista sovietinė Generalinė prokuratūra, kad per patį svarbiausią valstybės turto privatizavimo etapą jai vadovavo KGB papulkininko sūnus A. Paulauskas. Tada, kai buvo grobstomi kolūkiai, gamyklos, bankai, į šešėlį pateko milijardai, kuriais ir buvo pažeista (galima sakyti – nupirkti) Lietuvos teisėsauga, supūdyta Lietuvos šerdis“, rašo *XXI amžius* lapkričio 18 d.

Laikraštis toliau tęsia pasikalbėjimą su Seimo nare, kuri atidengia daug įdomių dalykų Lietuvos kultūros srityje. „Patys spręskite, jei Operos ir baleto teatro direktorius, gyvenantis tik iš kultūros, gali pasistatyti lygiavertį namą kaip „Maximos“ ir Vakarų skirstomųjų tinklų savininkai tik tokių išrinktųjų uždarame kvartale Laurų gatvėje, ir, jei tai yra ne vienintelis nekilnojamasis teatro direktoriaus turtas, jei Operos ir baleto teatro scenos rekonstrukcijai skiriama net 80 milijonų litų, jei Valdovų rūmų statyboje išleista jau tris kartus kartus didesnė suma, nei planuota pradžioje, ir sakoma, kad tiek pat reikės, tai ar tokioje nekontroliuojamų pinigų terpėje gali likti viskas švaru?“ (*XXI amžius*, Nr.81, 2009)

Areštinėje uždaryti dėl kyšininkavimo Panevėžio mero pavaduotojas Kastytis Vainauskas ir savivaldybės administracijos direktorius Stasys Karčinskas nuo šiol bus tik eiliniai įtariamieji. Miesto tarybos sprendimu abu **Tvarkos ir teisingumo** partijos nariai buvo nuversti iš aukštų postų. K. Vainauską taryba atstatydino po konservatorių interpeliacijos, S. Karčinską - kaip praradusį pasitikėjimą. Specialiųjų tyrimų tarnybos Panevėžio valdybos pareigūnai K. Vainauską ir S. Karčinską lapkritį sulaikė vieną paskui kitą savaitės skirtumu. Įtariama, jog vicemeras paėmė 5 tūkst. litų kyšį bei davė neteisėtus nurodymus savivaldybės administracijos darbuotojams, kad šie kai kam greičiau išduotų statybos leidimą. Pareigūnai turi duomenų, leidžiančių įtarti, kad S. Karčinskas gali būti susijęs su neskaidrių viešųjų konkursų vykdymu miesto savivaldybėje. Iš pradžių atskirai pradėti du ikiteisminiai tyrimai dabar sujungti į bendrą.

ISIGALIOJA LISABONOS SUTARTIS

Gruodžio 1 d. formaliai įsigalioja Lisabonos sutartis, dar vadinama Europos Sąjungos reformų sutartimi.

Prasidėjus gruodžiui oficialiai darbą taip pat pradeda naujoji Europos Sąjungos atstovė užsienio reikalams ir pirmasis prezidentas.

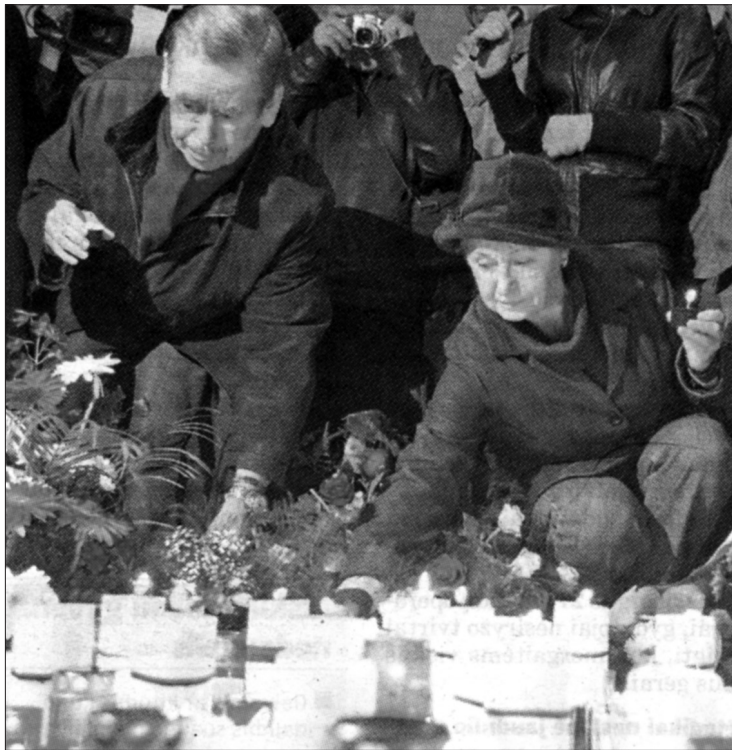
Kaip privalomas teisės aktas pradeda veikti ir ES pagrindinių teisių chartija, nors dauguma sutartimi numatomų pokyčių įsigalios vėliau.

Sąjungos prezidentu išrinktas **Herman Van Rompuy** realiai Europos Vadovų Tarybai pirmininkauti pradės tik nuo Naujųjų metų, nes artimiausio susitikimo gruodį darbą dar koordinuos ES pirmininkaujančios Švedijos premjeras.

Lisabonos sutartis dar numato, kad ir piliečiai galės prisidėti formuojant ES politiką; taip pat keisis Europos Parlamento narių skaičius, tačiau kol kas neaišku, kada visa tai įsigalios.

BBC korespondentas Briuselyje Jonny Dymond teigia, kad reformų sutarties įsigaliojimas gali ir nebūti toks ryškus įvykis, tačiau tikina, kad nuo šiol sprendimai ES bus priimami visai kitaip.

Lisabonos sutarties rėmėjai tvirtina, kad dokumentas ES padarys demokratiškesnę ir veiksmingesnę, tačiau kritikai teigia, kad ji Briuseliui perleis per daug nacionalinių galių. Lisabonos sutartis įsigalioja praėjus lygiai 8 metams nuo jos sumanymo. Paskutinioji valstybė narė, po ilgų diskusijų ratifikavusi dokumentą, buvo Čekija.

Čekoslovakijos Aksominės revoliucijos liudininkai ir studentai lapkričio 17 d. vėl rinkosi Šv. Václovo aikštėje, kur prieš 20 metų Prahos universiteto studentai sudrebino komunistų valdžią. Taikiai tada prasidėjusi demonstracija virto riaušėmis. Buvo sumušti šimtai žmonių, daug žuvusių. Nuo tos dienos čekų protestai vis stiprėjo ir protestavo prieš komunistus nebe šimtai, bet milijonai, kol pagaliau komunistinė santvarka žlugo. Buvęs Čekoslovakijos prezidentas Václav Havel Prahoje uždegė žvakutę prie paminklo Aksominei revoliucijai atminti dalyvaujant tūkstančiams čekų.

Reuters

John Demjanjuk Miuncheno teisme guli neštuvuose (su kepure). *AT*

PRASIDEDA NACIŲ SARGYBINIO TEISMAS

Miunchenas, lapkričio 30 d. Vokietijos pietuose esančiame Miunchene prasidėjo 89 metų John Demjanjuk, buvusio nacių stovyklos sargybinio, teismas dėl kaltinimų 1943 metais padėjus suvaryti 27,9 tūkst. žydų į dujų kameras.

Teisme J.Demjanjuk atvežtas invalido vežimėlyje. Tai tikriausiai bus paskutinis didelis teismo procesas Vokietijoje, susijęs su nacių era.

Vokietijos valstybiniai kaltintojai mano, kad J.Demjanjuk, kuris buvo **Simon Wiesenthal** centro ieškomų didžiausių karo nusikaltėlių sąrašė, padėjo žudyti žmones Sobiboro mirties stovykloje, dabartinėje Lenkijos teritorijoje. Toje stovykloje buvo nužudyta mažiausiai 250 tūkst. žydų.

Žydų organizacijos ir aukų šeimos sako, jog niekada neper vėlu vykdyti teisingumą ir kad ši byla yra simbolinė. „Neturėtume ... manyti, kad byla prieš vieną karo nusikaltėlį yra byla tik prieš vieną žmogų“, - sakė rabinas Marvin Hier iš S.Wiesenthal centro Los Angeles.

J. D e m j a n j u k a , k u r i s gimė Ukrainoje, kovojo

Raudonojoje armijoje, o paskui pateko į nacių nelaisvę ir **buvo priverstas dirbti stovyklos prižiūrėtoju**, Jungtinės Valstijos išdavė gegužę. Į JAV jis emigravo 1951 metais, o 1958-aisiais tapo JAV piliečiu.

J.Demjanjuk, kuris dirbo automobilių pramonėje, neigia dalyvavęs Holokauste, o jo šeima tvirtina, jog jis yra per silpnos sveikatos, kad galėtų būti teisiamas. J.Demjanjuk sūnus John Demjanjuk jaunesnysis sakė, kad tėvas praėjusią savaitę penkias dienas gulėjo ligoninėje, kur jam buvo atlikti tyrimai ir dėl kaulų čiulpų ligos perpiltas kraujas.

Dėl teisiamąjo silpnos sveikatos teismas per dieną rengs po du pusantros valandos trukmės posėdžius. J.Demjanjuk advokatas Guenther Maull sakė, kad jo klientas nuolat kenčia skausmą ir kartais praranda gebėjimą protauti. Teismas, kuris tikriausiai truks iki gegužės, prasidėjo 9 val. Grinvičo laiku. Šią savaitę numatyta posėdžiauti tris dienas. Teisme buvo akredituota daugiau kaip 200 žurnalistų.

Jei viskas eisis pagal planą, kaltintojai pirmadienį perskaitys kaltinimus, o J.Demjanjuk, kuris gali būti nuteistas kalėti iki gyvos galvos, turės galimybę atsakyti. Kaltintojai planuoja parodyti teismui jo buvimą Sobibore įrodančius dokumentus, tarp jų - tapatybės kortelę, ir pakviesti maždaug 20 liudytojų. **Izraelis buvo nuteisęs jį mirties bausme, bet vėliau sprendimą panaikino, kai buvo įrodyta, kad jis ne tas žmogus, kurį norėjo teisti.**

Nuolaida Ukrainai, kainuojanti 5 mlrd. dolerių, gali tapti Rusijos bendrovės „Gazprom“ pavoju precedentu ir galima grandininė reakcija tarp klientų Europoje tai ta rizika, kuriai Maskva yra pasiryžusi, kad pasinaudotų proga **susigrąžinti Ukrainą į savo įtakos zoną**, sako ekspertai. Abiejų šalių santykiai gerokai pašlijo po 2004 metų, kai po „oranžinės revoliucijos“ pasikeitė Ukrainos užsienio politikos orientacija, kuri pakrypo į Vakarus.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

„DIRVOS” IR TAUTINĖS SĄJUNGOS
SUKAKTYS

„Dirva” artėja prie 95-ojo gimtadienio, o Lietuvių Tautinė sąjunga minės savo turiningos veiklos 60-ties metų sukaktį.

Skaitant pageltusius archyvuose raštus, sužinome, jog Clevelande gyveno finansiškai sustiprėjęs nekilnojamo turto verslininkas, 1914 metais įsteigęs St. Clair Taupymo ir paskolų bendrovę Apolonas B. Bartosevičius, kuris, norėdamas leisti lietuvišką laikraštį, į talką pasikvietęs patyrusį spaustuvininką Povilą Šukį, įsteigė „Dirvos” laikraščio leidimo bendrovę „Lietuvių Spaudos Bendrija, Cleveland, Ohio”, nupirko spaustuvę, linotipą ir kitas mašinas.

1915 m. gruodžio 6 d. JAV Clevelando pašte gavo antros klasės pašto teises ir tada buvo paruoštas aštuonių puslapių didelio formato pirmasis laikraštis, pavadintas „Dirva”. Redaktoriumi buvo Vincas Jokubynas, žymus lietuvių veikėjas, buvęs SLA pirmininkas.

To meto lietuvių visuomenė jau tada buvo pasiskirsčius į tris pagrindines sroves: katalikiškąją, socialistiškąją ir tautiškąją. „Dirva” iš pat pradžių pradžių įsirikiavo į tautinę lietuvių srovę ir ją atstovaujančiu laikraščiu išliko iki pat šių dienų. Keitėsi laikraščio leidėjai (*savininkai*) ir redaktoriai, bet „Dirva” pasiliko ta pati nuo pat pirmosios laidos.

1952 m. balandžio 26 ir 27 dienomis buvo įsteigta „Vilties” draugija, kuri perėmė laikraščio leidimą iš privačių asmenų nuosavybės į organizacijos nuosavybės kontrolę. Lietuvių Tautinė sąjunga įsipareigojo finansiškai remti „Dirvos” leidimą, bet kartu su „Vilties” draugija prižiūrėti ir jos tautinės idėjos tęstinumą. Tuos įsipareigojimus Tautinė sąjunga sąžiningai vykdo ir šiandien.

Lietuvoje tautinė sąjunga įsisteigė 1924 m. Tad „Vilties” laikraščio šalininkai ir „Vairo” rėmėjai ir Tautos pažangos partijos nariai buvo vadinami tautininkų vardu, nes jie rūpinosi lietuvių tautos išlikimu. Tada jau vyskupo Motiejaus Valančiaus veikloje prasidėjo tautiškumo pradai, nors jis nevadinamas tautininku. Jis, be religijos tiesų mokymo, padėjo lietuvių veikėjams, rūpinosi lietuvių tautos švietimu, blaivinimu, gerove ir gynė nuo Rusijos caro priespaudos. Nebe pagrindo ir „Aušros” steigėjas Jonas Basanavičius laikomas tautininkų pirmataku.

Nuo komunistinio Sovietų režimo pasitraukusieji, Vokietijoje 1947 m. gegužės 10 d., Suttgarte, pravedė tautinio sąjūdžio narių suvažiavimą ir vienbalsiai priėmė veikimo gaires. Pagal tai tautinio sąjūdžio pagrindiniai tikslai yra nepriklausoma Lietuva, lietuvių tautos vienybė, jos gerovė ir krikščioniškoji moralė. Į JAV emigravę nariai įsijungė į Amerikos Lietuvių Tautinę sąjungą, kuri buvo įsisteigusi 1949 m. gegužės 22 d. Tad dabar jai 60 metų.

Daugelio metų eigoje „Dirvos” puslapiai buvo atviri ir grožinei literatūrai. Kai atsirado mecenatas Simas Kaštelionis, kasmet buvo skelbiami novelės konkursai. „Dirvos” konkursus yra laimėję šie rašytojai: J. Gliuda, A. Mironas, V. Alantas, A. Balašaitienė, R. Spalis, P. Orintaitė, B. Pūkelevičiūtė, M. Tūbelytė, V. Ūselienė, A. Kairys, D. Mackalienė, A. Dundzila.

„Dirva” buvo ir knygų leidėja.

„KAS LIAUJASI KOVOJĘS – MIRŠTA”

Pagarbiai pavydžiu **Baltijos kelio** grandims to jausmo, kurį Lietuvos istorijos vieną iš lemiamų valandų galėjo pajusti, tikrumoje – negalėjo nepajusti, rankomis susikibusi mūsų tautos dalis.

Mielos grandys ir didelės! Su meile pavydžiu kiekvienam iš jūsų – nuo jauniausio iki vyriausio, to momento jausmo, gal net lyg fizinio nuo žemės pakilimo, jausmo. Stovėdami ranka – rankon, o kai kur – petys į petį, jūs ryžtingai atstatėte krūtines prieš Rytų globalistinį okupantą. Tuo pat metu išdidžiu žvilgsniu skrodėte „Atlanto Chartos“ didžiojo melo miglose Lietuvą, pasaulinės valdžios kūrimo partneriui išdavusių, Vakarų vadų besąžininę dvasią.

Didžiukitės, Sesės ir Broliai, savimi. Tačiau ypač didžiukitės sava tauta, sava Tėvyne Lietuva. Lietuvos žemės syvai, tūkstantmečiais išlaikė kovingais Lietuvos dvasios ir kardo karius. Didžiukitės sava tauta, nepaniekindami kitų. **Baltijos kelias** suteikia tam pagrindą.

Visais istoriniais momentais tie kariai – Didvyriai ir Didmoterės – atsiliepė į patriotinio šauklio trimito garsus ir atsistojo ton vieton, kurią Tėvynės pirštas nurodė. Tokiose istorinėse akimirkose nebuvo, ir šiandien neturėtų būti, kalbų apie „žmogaus teises“. Mūsų istorijoje pirmavo, ir toliau turi pirmauti, „Pareiga Tėvynei“.

Pareiga Tėvynei išrikiavo Lietuvos raitelius Juodosios jūros pakrantėje, Saulės mūšio laukuose ir Žalgiryje. Ji subūrė mirtininkus Pilėnuose ir partizanų bunkeriuose. Pareiga

Tėvynei uždėjo ant Lietuvos vadų Europos nuo mongolų gynėjų šarvus didžiausiame Europos valstybių vadų suvažiavime Lucko pilyje. Tą suvažiavimą galima pavadinti šių dienų NATO užuomazga. Tik daug gausesniu atstovais, negu šių dienų NATO suvažiavimai. Todėl ir jūs, Baltijos grandinės grandys ir didelės, didžiukitės savos tautos istorija, kuri **Baltijos kelio** dalyvius pastatė ant tvirto, Lietuvos kovotojų žygių sutrypto patriotinio kelio mūsų kartos kovotojams žygiuoti.

Pareiga Tėvynei sujungė sukilėlius prieš carą Pliaterytės pulke, kaip ir sukilėlius prieš raudonąjį carizmą 1941 m. Tas pats pareigos trimitas pakėlė jaunus lietuvius įstoti į savanorių kovotojų eiles kovai už Nepriklausomą Vasario 16-sios Lietuvą. Tie savanoriai, kaip ir jūs šiandien, atsisukę į istorijos horizontus, galėjo didžiutis esą lietuviais.

Pareigos jausmas nukreipė lietuvius į pagrindinę veiklą pirmosios ir antrosios Sovietinės okupacijos ir nacinės okupacijos metuose. Pareigos Tėvynei trimito šaukimui atsiliepė Lietuvos Vietinės Rinktinės ir Tėvynės Apsaugos Rinktinės kariai. Spalio 7 dieną minėjome TAR veik beginklių vyrų bandymą pastoti kelią antrosios Sovietų invazijos tankams. Ypač dar vis pasigendantieji to **„bent vieno kraujo lašo“**, turėjo progą padėti gėlių puokštę prie Sedos kautynėse žuvusių 100 karių bendro kapo Sedos kapinėse. Prieš 65 metus jie praliejo ne vieną lašą, o visą savo jaunystės kraują, atlikę

aukščiausią pareigą Tėvynei.

Laimei juos ir visus senosios ir naujausios istorijos kovotojus už Tėvynę, visus Didvyrius ir Didmoterės, dar didesne auka pagerbė epochiniai bunkerių Lietuvos partizanai. O pastaruosius, Pareigos Trimitų pašaukti, savo Didžiąja Auka ir beginkle narsa pagerbė už Kovo 11-sios, Nepriklausomą Lietuvą kovoję tautiečiai. Jie krūtines prieš ginklus atstatė prie Seimo ir Spaudos rūmų, prie Televizijos bokšto, visur kur jų reikėjo. Tai darė, tarp kitko, ir atsiremdami į **Baltijos kelio** dvasinį mūrą.

Kova tebesitęsia. Net ir užsitarnavusieji Didvyrio ar Didmoterės vardą neturi teisės nuleisti kovos kardo. Jų našta dviguba: atlikti savą ir žuvusių bendražygių pareigą. Anot šviesios atminties kun. Stasio Ylos: „Kas liaujasi kovojęs – miršta“.

Tad jo vardu drįstu **Baltijos kelio** sukakties proga, kreiptis į tautiečius su prašymu: nemirkite, anot kunigo Ylos, paliaudami kovoti. Žadinkime „mirusius“ – vaikščiojančius lavonus prisikelti kovai.

Net statydami naujus paminklus ir nulenkdami galvą prieš žuvusius prie senų paminklų, nueinant nuo jų atsukę jiems nugarą, neatsukime nugaros Lietuvos kovų istorijai. Mūsų širdis ir dvasias mato kovose žuvusių lietuvių vėlės. Mūsų žodžius su mūsų darbais lygina mus stebintis jaunimas. Gal galima gražiomis kalbomis, be pasiaukojančios veiklos, apgauti vyresniąją kartą, tačiau vargu ar kam pasiseka tuo būdu apgauti jaunimą.

Vilius Bražėnas

NORIME, KAD „SENOJI EUROPA“
PRIPAŽINTŲ IR SUPRASTŲ STALINO REŽIMO NUSIKALTIMUS

Lietuva nori, kad vadina-
moji „senoji Europa” suprastų ne tik Hitlerio, bet ir Stalino režimo nusikaltimus, nes nepripažinus istorijos negalima išvengti problemų ateityje, pareiškė premjeras Andrius Kubilius.

Interviu *BBC* laidai

„HARDtalk” ministras pirmininkas teigė, kad Lietuva ir pati prisiima atsakomybę dėl praeities įvykių, kaip pavyzdį nurodęs Vyriausybės parengtą projektą nusavintam žydų bendruomenės turtui atlyginti.

„Matome, kad Europoje, senojoje Europoje, jei galime

taip vadinti, visi žino ir supranta, kokius nusikaltimus įvykdė Hitlerio režimas. Vidurio ir Rytų Europoje mes žinome, kokius nusikaltimus padarė ne tik Hitleris, bet taip pat ir Stalinas. Paprasčiausiai norime, kad senojoje Europoje žmonės taip pat pripažintų ir suprastų, kokius nusikaltimus padarė Stalino režimas”, - sakė A.Kubilius interviu, kurį BBC transliavo lapkričio 16 d.

Premjeras pabrėžė, kad daugiausia Stalino aukų galima rasti pačioje Rusijoje. Anot A.Kubiliaus, praeitį būtina pripažinti siekiant išvengti problemų ateityje. „Jei nesugebėsime visame regione priėti iki tam tikro bendro istorijos supratimo, visada bus problemų ateityje. Tie, kurie nepripažįsta istorijos, nesugeba suvokti, kas bus ateityje”, - sakė A.Kubilius.

(Nukelta į 8 psl.)

S. Tūbėnas

V.SAVUKYNAS

AR PAGARBA PARTIZANAMS YRA PROKRUSTO LOVA?

Mano kuklus straipsnis apie partizanus susilaukė dėmesio – Ervinas Koršunovas tai pavadino „Prokrusto lova“. Kelis kartus perskaitęs komentarą vis dėl nusprendžiau atsakyti, patikslinti kai kurias savo mintis ir nesutikti su mano gerb. Oponento kai kuriais teiginiais.

Pirmiausia norėčiau baigti bergždžią diskusiją: egzistuoja partizanų kultas (mitas, tik vienas „teisingas“ požiūris ar pan.) Lietuvoje, ar ne. **Man atrodo, kad partizanų vaidmuo neįvertintas**, Ervinui Koršunovui – pervertintas. Kadangi sunku susitarti, kokiais kriterijais remiantis galime įvertinti, kada tas kultas egzistuoja, o kada ne, tai gal šiuo atveju ir likime kiekvienas prie savo nuomonės.

Prisipažinsiu, kad nelabai supratau E. Koršunovo minties, kodėl negalėčiau iškelti kokios nors provokuojančios minties (nors ir absurdo pavidalu) vien todėl, kad priklausau tautai, kuri lyginant su kitomis atrodo nykštukinė. Jei jau taip, tai esu parašęs žymiai daugiau provokuojančių straipsnių – ir nieko. Nejaučiu, kad svetimos šalies slaptosios ar viešosios tarnybos mane kaip nors persekiotų.

Dabar dėl tapatybės. Nesileisiu į ilgus teorinius svarstymus bet kaip istorikas ir kaip kultūros antropologas galiu pasakyti, kad tapatybė daugeliu atvejų yra kuriama. Kokį ryšį XIX amžiaus pabaigos Lietuva turėjo su Gedimino ir Jogailos Lietuva? Tačiau to meto šviesuoliai atsirėmė į viduramžių Lietuvos periodą ir tai pasirodė esant efektyvu, nes 1918 metais buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Viduramžių Lietuva kaip simbolis tapo vienu iš tautos varomųjų variklių (nesakau, kad šiandien šis laikotarpis yra toks talpus, kad į jį galėtų atsiremti dabartinė lietuvių tapatybė). Tad ir mano keliamas klausimas yra toks: **o kaip galime vertinti partizaninį pasipriešinimą?** Ar tai laikotarpis, į kurį galime atsiremti, apmąstydami savo tautą, tautos tapatumą, ar

priešingai – reikia „pamiršti“, t.y. šį laikotarpį laikyti nereikšmingu tautos tapatybės konstravime.

E. Koršunovas savo straipsnyje kalba apie kažin kokią ideologiją, kuri „baigia atimti iš mūsų pokarį, mūsų tapatybę, mūsų aktyvumo galimybę“. Nelabai suprantu, kokią ideologiją jis turi omenyje (dešinioji rinkos ir medių diktatūra yra labai jau nepibrėžti terminai, kad sunku nuspėti, ką E. Koršunovas turėjo omenyje), tačiau pasakysiu, kad normalioje visuomenėje gali ir turi būti kelios tapatybės versijos. Jei jos kūrybiškai konfliktuoja ir rungiasi tarpusavyje, tai rodo tautos gyvastingumą. Tačiau norint, kad būtų tos kelios lietuviškos tapatybės versijos, reikia jas artikuliuoti ir apibrėžti. O jei manai, kad kažkas atiminėja, tai neatiduok savo pokario ir savo tapatybės. Pasiūlyk savo viziją, **koks galėtų būti lietuvis**. Koks galėtų būti požiūris į pokarį.

Nors ir priklausau prie tų, kuriuos sociologai pavadintų „konstruktyvistais“, manau, kad ne viską galima sukonstruoti. Konstruoti gali iš to, ką turi: iš tos istorinės tradicijos, kurią paveldėjai. Tad istoriniai faktai yra labai svarbūs, nes jei juos išgalvosime, tai jau nebe tapatybės kūrimas bus, o tiesiog grynas melas. **O melu buvo paremta sovietinė ideologija ir sovietinis tapatumas bei istorijos reprezentavimas.**

Kitas esminis dalykas: ar galime vertinti pokarį kaip pilietinį karą. Kažkada ir pats esu taip išsitaręs viename komentare. Tačiau toks vertinimas yra klaida. **Kaip pilietinis karas gali vykti okupuotoje teritorijoje?** Pagaliau juk visiškai aišku, kad buvo kovojama su okupantais ir jų pakalikais. Tai nėra pilietinis karas, tai pasipriešinimas okupacijai. Jei mes konceptualizuojame, kad pokaryje vyko pilietinis karas, tada iškyla klausimas: o ką darė Lietuvoje sovietinė armija? Ką darė visos sovietinės represinės struktūros? Ar jos stovėjo nuošalyje ir apgailestavo, kad taip broliai lietuviai vieni kitus bando

Vilniaus taikomosios dailės muziejuje buvo atidaryta lapkričio 18 d. iš Lenkijos atvežta paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Matejkos kūryboje“, skirta tos unijos 440 metų sukakčiai prisiminti. Paveikslas „Liublino unija“ nutapytas 1869 metais. Paveiksle vyrauja niūri nuotaika, nes Liublino unija nepagerino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos politinės situacijos. Lietuvai ji buvo pragaištinga. Viduryje Žygimantas Augustas laiko iškėlęs kryžiu.

išnaikinti? O gal visaip bandė sutaikyti dvi bekariaujančias lietuvių puses? **Pilietinio karo koncepcija neatlaiko net jokios kritikos.** Tai labai paviršutinis pastebėjimas.

Tačiau kažkodėl tokia mintis yra pakankamai gaji. Ir pagalvojau, kad gal todėl, jog norima pokarį „pamiršti“. Juk didelė dalis dabartinio politinio elito atsiremia būtent į tas pokario kovas. Tik jų šeimos nariai tuo metu buvo ne partizanai, bet sovietinio okupacinio režimo šalininkai. Tikrai nesu už raganų medžioklę, be to, manau, kad vaikai neatsako už tėvų nuodėmes, tačiau manau, kad reikia garbingumo pripažįstant tai, kas vyko pokaryje. Ir, mano nuomone, **tai buvo pasipriešinimo okupaciniam režimui kova, Lietuvos valstybingumo liudijimas.** Tai esminis dalykas. Tai šio reiškinio įvardijimas.

Ir tai nereikia, kad negalima matyti tamsiųjų to pasipriešinimo pusių. Niekas neneigia, kad jų buvo, niekas neneigia, kad partizanai nužudydavo nekaltus žmones, kuriuos dažniausiai įskurdavo įpykę ar pavydūs kaimynai. Taip ta pokario kova buvo labai žiauri. Ir negalime pateisinti tų partizanų, kurie nužudė nekaltus žmones, tačiau šie atvejai nepaneigia paties esminio dalyko: **pasipriešinimo okupantams.**

Iš to išplaukia labai svarbus dalykas: jei pripažįstame, kad pokario kovos liudijo Lietuvos valstybingumą, tai reiškia, kad mes negalime ignoruoti šio laikotarpio, kad jis tampa vienu iš atraminių mūsų istorijos periodų. Ir jo aktualizavimas nėra „karo fetišai“, „dinozaurų kasinėjimai“ ar „prieštvaninių mitų išradinėjimas“. **Tai mūsų tautos tapatybės vienas iš svarbiausių atraminių punktų.**

Beje E. Koršunovo komentare matau **labai rimtą nenuoseklumą**. Iš vienos pusės jis teigia, kad pokaryje vyko pilietinis karas, o šalia teigia, jog „karas nesibaigė 1945 m., bet užtruko dar keturiasdešimt metų Šaltojo karo pavidalu“. Jei vyko pilietinis karas, turime pripažinti, kad jokių okupantų nebuvo, kovojo patys lietuviai. Bet kai baigėsi pilietinis karas – kas tada prasidėjo? Kas prieš ką ir su kuo kovojo? Težė, kad mums karas baigėsi 1990 m. ar 1991 m. kai buvome pripažinti tarptautiniu mastu, galima pagrįsti tik tokiu atveju, jei pripažįstame, kad pokaryje vyko pasipriešinimo okupantams judėjimas, o ne pilietinis karas.

Aišku, bandau įsivaizduoti ir tokią versiją: nutariame, kad pokario pasipriešinimas tėra pilietinis karas, kurį reikia pamiršti. Beje, Ernestas Renanas yra pasakęs 1882 metų manifeste “Kas yra tauta?”: „Nacijos esmė ta, kad visi jai priklausantys individai turi daug ką bendra, ir visi kartu yra daug ką užmiršę. (...) Kiekvienas prancūzų pilietis turi būti pamiršęs Šv. Baltramiejų ar žudynes Prancūzijos pietuose XIII amžiuje“.

Šią mintį plačiai analizuoja Benedictas Andersonas savo knygoje „Įsivaizduojamos bendruomenės“. Akivaizdu, kad tauta būtų sukurta, reikia ne tik prisiminti tam tikrus įvykius, bet taip pat ir užmiršti tam tikrus faktus. Kitaip tariant, mūsų konstruojamas identitetas turi būti koherentiškas, pasakojimas turi būti nepriekaištingas. Šią mintį galima pratęsti. Renanui tauta yra kasdieninio individų apsisprendimo reikalas. Būtent todėl, apsisprendus būti vienos ar kitos tautos nariu, privalu užmiršti tam tikrus faktus, kurie konstituoja kitus

identitetus (taip prancūzui reformatui reikia užmiršti Šv. Baltramiejaus naktį).

Jei buvo pilietinis karas Lietuvoje pokaryje, tai reiškia, kad reikia jį pamiršti, jei šiandien norime kurti. Bet tuo atveju mes turime pamiršti, kad mes buvome okupuoti: tiesiog buvo kažkoks laikotarpis, kada ir juo žmonės gyveno. Bandymas tą laikotarpį įvardinti kaip okupacijos laikotarpį užsitar nauja priekaišto, jog taip užmetamos ideologinės klišės.

Tačiau ar bandydami išvengti okupacijos termino įtvirtinimo mes nepasitar naujame galingųjų ideologijai, kuri bando užtušuoti savo praeities dėmes. Beje, čia labai būtų sveika susipažinti su Vakarų intelektualų darbais, kurie svarstė apie tai, kaip būtų galima kalbėti apie savo šalies kolonijinę praeitį. Vakarų intelektualai nedrįso savo šalies kolonijinės praeities vertinti kaip „pilietinio karo“ kurioje nors Afrikos krašte (juk ten vietinės gentys dažnai tarpusavyje kariavo) ar kaip nors reanimuoti „civilizacijos nešėjos“ ideologemos. Dabar panašu, kad mes savo pačių praeities atžvilgiu bandome įtvirtinti tai, ko seniai yra atsisakę vakarų intelektualai.

Ir pabaigiant pasakysiu, kad diskusija dėl partizanų vaidmens turi vykti, turi būti vieša išsakomi argumentai. Aš manau, kad tai yra laikotarpis, kurio negalime pamiršti. Tačiau šio laikotarpio kvestionavimas – faktiniu ar ideologiniu požiūriu – nebūtinai turi būti iš karto kvalifikuojamas kaip „diversija“ ar „tarnavimas Kremliai“. Jei norime, kad vyktų diskusija, turi būti bent dvi nuomonės (o jų gali būti ir daugiau), antraip tai ne diskusija, o monologas.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIDUOJAMAS JAV BURBOKAS
LIETUVOS GAIDŽIO KASINĖJIMAI

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

POLITINIAI KOMENTARAI

K.GIRNIUS:

LIETUVĄ IŠVADAVO M.GORBAČIOVAS AR SAJŪDIS?

Savo komentare apie nepriklausomą LTSR Valentinas Mitė rašo, kad be Michailo Gorbačiovo perestroikos, nebūtų buvę jokių sąjūdžių. „Kremliaus neryžtingumas bei M. Gorbačiovo nesupratimas, kad totalitarinių valstybių neįmanoma reformuoti jų nesunaikinant, suteikė galimybę Lietuvai tapti nepriklausoma. Mums antrą kartą XX amžiuje pasisekė, ir antrą karą tai buvo ne mūsų nuopelnas“.

Mitės noras demitologizuoti kai kuriuos beįsitvirtinančius ir lietuvių savimeilę glostančius pasakojimus apie naujausių laikų Lietuvos istoriją suprantamas, tačiau jo teiginiai gerokai supaprastina padėtį.

Nėra abejonės, kad M. Gorbačiovas sukūrė terpę, kurioje be represijos baimės buvo galima kritikuoti valdžią, abejoti jos dogmomis ir apskritai reikšti eretines mintis. Jei Jurijus Andropovas būtų buvęs sveiksnis žmogus, nebūtume išvydę Sąjūdžio 1988 m. **Bet M. Gorbačiovas nesiekė sugriauti Sovietų Sąjungos ir net dabar apgailestauja dėl imperijos žlugimo.** Jam rūpėjo sustiprinti šalies ūkį, kad Maskva galėtų sėkmingiau varžytis su Vakarais, išjudinti sustabarėjusią ir neveiksmingą biurokratiją, sukurti komunistinę santvarką su žmogiškuoju veidu. Jis net nesvajėjo, kad sąjunginės respublikos norės palikti jo kuriamus naujus namus.

1991 m. rugpjūčio mėnesio perversmininkai nutarė pašalinti M. Gorbačiovą ne dėl jo ūkio reformų, Raudonosios armijos išvedimo iš Afganistano ar žodžio laisvės suteikimo. Net ne dėl to, kad M. Gorbačiovas pasyviai stebėjo Varšuvos sutarties šalių išsivadavimą iš Maskvos jungo. Pagrindinė priežastis buvo jų baimė, **kad Sovietų Sąjunga nesustabdomai yra**, ir kad būtina sutramdyti išcentrines jėgas prieš joms įgyjant nesustabdomą pagreitį.

M. Gorbačiovas nei siekė, nei numatė „separatizmo“ ir imperijos žlugimo. Jis net neįsivaizdavo, kad jo revoliucija iš viršaus papildys ir kitu kursu pasuks revoliuciją iš apačios. Antrojoje revoliucijoje vyraujančią vaidmenį suvaidino Lietuva, 1989 m. pradžioje perėmusi estafetę iš Estijos ir metusi vis didesnius iššūkius Maskvai. Neginčijama, kad bruzdėjo

ir kitos sovietinės tautos, o ilgainiui Borisas Jelcinas mobilizavo Rusiją (bet ne rusus) kovai su Kremliumi. Daugeliu atžvilgių Lietuva buvo ledlaužis, o Maskvos nesugebėjimas palaužti Lietuvos skatino kitas respublikas - nors ir nedrąsiai - žengti ta pačia išsivadavimo linkme.

Ne be reikalo švenčiama Kovo 11-oji ir Sausio 13-oji. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas buvo *sui generis*. Jis buvo ne tik pats pirmasis išsivadavimo aktas, bet kurį laiką ir vienintelis, kurį buvo siekiama įgyvendinti tučtuojau, o ne kada nors ateityje. Maskva griežtai reagavo, įvedė ekonominę blokadą, kitomis priemonėmis siekė priversti Lietuvą nusileisti. Lietuva gal šiek tiek susvyravo, bet liko iš esmės nepalaužta, savo pavyzdžiu kitoms respublikoms parodė, kad įmanoma atlaikyti Maskvos spaudimą.

Sausio įvykiai taip pat prisidėjo prie Sąjungos žlugimo. Lietuvos numalšinimas būtų neigiamai paveikęs laisvėjimo procesą visoje Sąjungoje, būtų leidęs Maskvai viešai nustatyti ribas, kurių nevalia peržengti, padrąsinę aršiuosius komunistus panašias priemones taikyti kitur. Lietuvos gebėjimas išlikti parodė, kad blėsta Kremliaus galia, skatino kietos linijos šalininkus rimčiau galvoti apie M. Gorbačiovo nuvertimą.

Pagaliau Lietuvos parlamento gynėjai davė pavyzdį, kaip beginklė minia gali priešintis ginkluotiems daliniams. B. Jelcinas įsisąmonino šią pamoką, per perversmą kvietė demokratijos šalininkus Maskvoje ginti Rusijos Baltuosius rūmus, Vilniaus pavyzdžiu buvo statomos barikados. Neabejoju, kad Lietuvos ryžtas ir anksčiau paveikė B. Jelciną – juk jei M. Gorbačiovas negali sutramdyti mažytės Lietuvos, jis juolab nepajėgs priversti Rusijos federaciją paklusti jo valiai.

Lietuva viena nenulėmė Sovietų Sąjungos žlugimo. M. Gorbačiovo reformos, jo ir B. Jelcino konfrontacija padarė didelę įtaką. Paprastai vienos provincijos maištas nesudrebina sostinės, bet Lietuvos sukilimas rado atgarsį ir įkvėpė panašius judėjimus kitose imperijos dalyse. Verta prisiminti, kad kai Lietuva paskelbė savo nepriklausomybę, didieji

Minėjimo dalyviai lapkričio 27 d. pagerbė generolo Jono Žemaičio-Vytauto atminimą tylos minute, po kurios nuaidėjo trijų šūvių - „Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę“, „1949 metų vasario 16-osios deklaracijos signatarams“ ir „Partizanų generolui Jonui Žemaičiui-Vytautui“ - salvė. Garbės sargybos kuopos kariai padėjo gėlių prie generolo Jono Žemaičio-Vytauto paminklo, o vėliau - paskutinės generolo kalėjimo Lietuvoje vietoje - buvusioje KGB kalėjimo kameroje Genocido aukų muziejuje, Vilniuje. Kovo 13 d. minint Jono Žemaičio-Vytauto 100-ąsias gimimo metines, jo atminimui Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje buvo atidengtas bareljefas.

PAMINĖTOS PARTIZANŲ VADO GENEROLO J. ŽEMAIČIO-VYTAUTO ŽŪTIES METINĖS

Aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos lapkričio 27 d. vyko Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio Tarybos pirminko, vyriausiojo partizanų vado generolo Jono Žemaičio-Vytauto žūties 55-ųjų metinių minėjimas.

Aikštėje rikiuotėn stojo Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariai. Dalyvavo generolo duktė, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, atkurtos Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio Tarybos pirmininkas Jonas Čeponis, Krašto apsaugos ministerijos ir kariuomenės, valstybės ir visuomeninių organizacijų atstovai.

Minėjimo dalyviai pagerbė J. Žemaičio-Vytauto atminimą tylos minute, po kurios nuaidėjo trijų šūvių – „Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę“, „1949 metų vasario 16-osios deklaracijos signatarams“ ir „Partizanų generolui J. Žemaičiui-Vytautui“ – salvė.

Garbės sargybos kuopos kariai padėjo gėlių prie generolo paminklo, o vėliau – paskutinio generolo kalėjimo Lietuvoje

vietoje – buvusioje KGB kalėjimo kameroje Genocido aukų muziejuje.

J. Žemaičio, slapyvardis Vytautas, pastangomis 1949 m. buvo galutinai suvienytas Lietuvos partizaninis judėjimas – 1949 m. J. Žemaitis sušaukė visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimą, kuriame buvo įkurtas Lietuvos Laisvės kovų sąjūdis. J. Žemaitis buvo išrinktas jo Tarybos Prezidiumo pirmininku. 1949 m. J.Žemaičiui suteiktas partizanų generolo laipsnis. Partizaniniam judėjimui jis vadovavo iki 1953 m. gegužės 30 d., kol jį gulintį paralyžiuotą bunkeryje apšvaigino ir suėmė čekistai. 1954 m. birželio mėnesį J. Žemaitis buvo nuteistas mirties bausme. Sušaudytas lapkričio 26 d. Maskvoje, Butyrkų kalėjime.

2009 m. kovą Seimas priėmė deklaraciją, kuria J. Žemaitis-Vytautas paskelbtas Lietuvos prezidentu. Deklaracijoje pripažįstama, kad nuo 1949 metų vasario 16 dienos iki mirties J. Žemaitis buvo kovojančios prieš okupaciją Lietuvos valstybės vadovas, faktiškai vykdęs Respublikos prezidento pareigas.

LGITIC

išvadavo Raudonoji armija, naujas valstybės sienas nustatė ne Lenkijos politikai, bet JAV, TSRS ir Anglija. Net galingoji Prancūzija buvo išvadauta, o ne išsivadavo.

Tauta neturėtų pasiduoti saviapgalei, priskirti sau nebūtų laimėjimų ir žygdarbių. Bet nemažiau apmaudu, jei plintantis cinizmas užgožtų tikrus laimėjimus, neleistų deramai vertinti tai, kas tikrai vertinga.

„Dirvos“ redakcija mielai spausdina skaitytojų laiškus ir jų vis laukia daugiau. Primename, kad laiškai turi būti pasirašyti vardu ir pavarde su pilnu adresu ir telefono numeriu. Bet ne slapyvardžiu, kaip kad esame gavę „Vox in Deserto“ laišką. Laiškai turi būti trumpi, maždaug pusė puslapio, tik labai svarbiais atvejais – ilgesni. Laiške išreikšta nuomonė ne būtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Red.

Brangūs broliai ir seserys Kristuje,

„Tad žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų” Jn 1,14

Šie 2009 metai buvo ypatingi tuo, kad šventėme Lietuvos evangelizacijos ir Lietuvos vardo paminėjimo Kvedlinburgo raštuose tūkstantmetinį jubiliejų. Išskilmės vyko ne tik Lietuvoj, bet ir lietuvių bendruomenėse, parapijose bei misijose, kur tik gyvena lietuviai. Visi kaip nors pažymėjome šias ypatingas progas.

Pirmieji evangelizacijos žingsniai buvo arkivyskupo ir kankinio šv. Brunono Kverfurtiečio, kuris prieš 1000 metų nešė Kristaus evangeliją į Lietuvą. Evangelizacija yra žodis kilęs iš graikų ir reiškia „Geros žinios”. Mums krikščionims geros žinios prasideda su Dievo meile, kuri prasideda su Dievo Žodžiu, Jėzumi Kristumi: „*Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas*” (Jn 1,1) ir mums ta meilė buvo parodyta per Kristaus gimimą, „*Tad žodis tapo kūnu*” (Jn 1,14a).

Vienas iš Bažnyčios didžiausių iššūkių šiomis dienomis yra evangelizacija – visų kartų pasidalinimas Gerąja žinia ir savo tikėjimu prisikėlusiu Kristumi. Popiežius Benediktas XVI aiškino: “Mes turime pagalvoti kaip įgyvendinti evangelizaciją šiais laikais – ne tik naują evangelizaciją, bet tikrą pirmąją evangelizaciją... ir neužtenka tik paremti tikinčiųjų bendruomenę... aš tikiu, kad kartu mes galime rasti naujų būdų kaip skleisti Evangeliją mūsų darbininiame pasaulyje” (Koelne, 2005 m. rugpjūčio mėn.).

Darbininė užduotis ir atsakomybė lietuviams katalikams gyvenantiems užsienyje yra dalintis „Gerąja žinia” net tik su savo vaikais per katekizaciją, bet ir skleisti Evangelijos žinias visiems suaugusiems. Evangelizacija apima ne tik formalias klases, bet ir mokymą (discipleship). „*Tad eikite ir padarykite mano mokinius visų tautų žmones*” (Mt, 28:19), aiškino Kristus prieš savo žengimą į dangų.

Šiuo metu daug kas patiria sunkumų dėl pasaulyje susidariusios ekonominė padėties. Ypač Lietuvos piliečiams yra sunku. Gausūs skaičiai palieka savo tėvynę ir emigruoja į tolimus kraštus, ieškodami ekonominio pastovumo. Yra didesnis skurdas nei tik finansinis – daugybė yra praradę savo tautinę tapatybę ir krikščioniškus įsitikinimus, neįvertina savo šeimų ir bendruomenių.

Kalėdų laiku linkiu, kad Kalėdos taptų ne tik džiaugsmo ir vilties šventė bet ir būtų proga mums visiems dvasiškai atsinaujinti per gilesnį atsidavimą „Gerajai naujienai”. Viešpats telaimina jūsų šeimas ir bendruomenes dabar ir per ateinančius 2010 metus.

Linkiu jums džiaugsmingų ir šventų Kalėdų!

Prel. E. Putrimas
Lietuvos vyskupų delegatas
užsienio lietuvių sielovadai

Vilniuje, Žolyno gatvėje, įrengtą pirmąjį Lietuvoje gyvybės langelį pašventino kunigas Ričardas Doveika.

NELAUKTIEMS KŪDIKIAMS

Nuo šiol šiukšlių konteineriuose ar šulinuose atsidurs mažiau nelauktų kūdikių. Vilniuje buvo atidarytas pirmasis Lietuvoje gyvybės langelis. Jis įrengtas Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namuose, esančiuose Žolyno gatvėje.

Motinos, nenorinčios auginti kūdikio, galės anoniמיškai palikti jį specialioje kapsulėje.

Vos tik kūdikis ten atsidurs, budinčių specialistų kabinete nuskambės signalas. Moterims, čia palikšančioms savo kūdikius, negrės jokia atsakomybė.

Gyvybės langelį trečiadienį pašventino kunigas Ričardas Doveika.

Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namų direktorė Petronėlė Valatkevičienė sakė netikinti, kad gyvybės langelis paskatins motinas ar tėvus elgtis neatsakingai, o paliktų vaikų skaičius išaugs. Jos nuomone, svarbiausia yra užtikrinti, kad nelaukiami kūdikiai nebūtų paliekami be priežiūros arba net nužudomi.

Įrengti vieną tokių gyvybės langelių kainuoja apie 3 tūkst. litų. Planuojama, kad netrukus toks langelis atsiras Klaipėdoje.

Pirmas pasaulyje gyvybės langelis buvo įrengtas XII amžiaus pabaigoje Vatikane.

ELTA

TAUTOS ATSKYRIMAS NUO MOKSLO: KAM NAUDINGAS?

Dr. Algimantas Liekis

III.

2. Sąjūdį įkūrė, okupacinę komunistų partiją išardė ir apskritai Nepriklausomybės Lietuvą vėl atvedė lietuviai inteligentai, pirmiausia mokslo, tarp kurios juk labai daug buvo ir aukštus postus okupacinėje valdžioje užimančių?

Taip. Kaip ir matyti iš mano parengtoje ir išleistoje knygoje „Sąjūdžio gimimas” – 1988 m. birželio 2 ir 3 d. paskelbtų susirinkimų Mokslininkų rūmuose ir LMA, Sąjūdžio įsteigimo stenogramų, dokumentinio dvitomio „LKP agonijos kronika”, iš šešiatomio „Nenugalėtoji Lietuva” ir kt., Sąjūdžio įkūrimo iniciatoriais, o taip pat LKP atskyrimo nuo SSKP ir pavertimo ją nepriešinga Nepriklausomai Lietuvai socialdemokratinio tipo partija, daugiausia buvo tik eiliniai mokslo darbuotojai ir dėstytojai, meno ir literatūros kūrėjai. Tik vėliau tų „eilinių” pastangas parėmė tituluotieji lietuviai mokslininkai, meno ir kultūros darbuotojai ir net partinės nomenklatūros atstovai. Bet tai tuomet buvo

labai svarbu, nes visuomenėje vyravo nuomonė, kad ir skelbiamų minčių ar projektų svarba priklauso tik nuo skelbėjų turimų titulų ir vardų.

Moksle tuomet (dar ir dabar), kaip ir pačioje okupacinėje valdžioje veikė „piramidinis” valdymas ir vertinimas – ir skelbiamų minčių „neklystamumas” priklausė nuo skelbėjų turimų titulų ir vardų, užimamos vietos sovietinėje – partinėje nomenklatūroje. Beje, LKP CK tuomet daugeliu atveju pabrėžtinai globojo mokslo kaip ir meno, literatūros grietinėlę – nuolankiausiieji buvo priimami ir į CK narius, skiriami (tariamai išrenkami) Aukščiausios Tarybos deputatais ir į kitus valdžios organus. Savo knygoje „Lietuvos mokslų akademija 1941 – 1990 m.”, dvitomyje „LKP agonijos kronika” ir kitose paskelbiau nemažai buvusių sovietmety „ypač slaptų” archyvinių dokumentų, iš kurių matyti, kaip dalis studijų, mokslo bei kultūros veikėjų, tarp jų vėliau tapusių ir Sąjūdžio bei Nepriklausomybę atkūrusios

valstybės žvaigždėmis, visokiomis progomis „partijai ir vyriausybei” siūsdavo padėkos laiškus bei pasižadėjimus „tarnauti dar ištikimiau”. Žinoma, tais laikais kitaip gal ir nebuvo galima išsilaikyti olimpe. Tad iš dalies ir buvo teisingas vienas ypač garsus mokslo vyras, pareiškęs, girdi, reikią žiūrėti ne ką jie rašė ar kalbėjo.... Beje, be abejo, nesutikdavo savo širdyse su lenkinimu, valstybės savarankiškumo nykimu ir nemaža dalis LDK laikų valdančiųjų, šviesuolių, bet tas „nesutikimas” nesutrukdė valstybėje įsigalėti svetimai kalbai ir kultūrai, o po to žlugti ir buvusiai vienai galingiausių Rytų Europoje Lietuvos valstybei. **Ir per visą partizaninį karą prieš SSRS, lietuviai partizanai priekaištavo tituluotajai inteligentijai, vengiančiai paremti jų kovą** – daugiausiai partizanais buvo paprastų valstiečių, kaimų bernų ir mokytojų, buvusių gimnazistų; tik vienetai inteligentų dalyvavo ir disidentiniame judėjime ar rėmė jį, nors širdyse gal iš tikro irgi būdavo su kovotojais. Žinoma, kad daugelis vengė įsijungti į aktyvesnę kovą prieš okupantus lemdavo ne tik baimė, bet ir įsitikinimas, kad pergalei lyg neatėjo laikas

(užmiršdami, kad Laisvė ir Nepriklausomybė yra tik išsikovojama), bet svarbiausia noras dirbti mėgstamą tyrėjo ar kūrėjo darbą, tegu ir labai reglamentuotą ideologiniais ir juridiniais varžtais (aukštesni mokslo laipsniai ir vardai, kaip ir kultūroje, mene buvo suteikiami tik KGB „organams” ir LKP CK palaimintiesiems).

Tačiau kaip ten būtų buvę, jau tai, kad 1989 - 1990 m. atkuriant Nepriklausomą Lietuvą pasirodė, kad ne tik Lietuvoje, bet ir į Vakarus pasitraukę mūsų garsieji patriotai - šviesuoliai ir jų organizacijos, neturėjo jokių rimtų planų, neparengė programų kaip Nepriklausomybę išsikovojo Lietuvoje turėtų būti atkurama ekonomika, švietimas, mokslas ir kultūra, lyg ir patvirtintų mintis, kad **išsilaisvinimu** nelabai dar tada tikėjo ne tik Lietuvoje, bet ir laisvajame pasaulyje gyvenę lietuviai veikėjai. Tad ir atgavus Nepriklausomybę buvome priversti eiti bandymų ir klaidų keliu (ir tebeiname), dėl ko buvo padaryti milžiniški nuostoliai ūkiui, sudarytos sąlygos susigrobt Tautos turtą saujelei sukčių ir vagių, „prichvatizuoti” energetiką, pramonės įmones ir kitą visai tautai turėjusį

priklausyti turtą. Tad gal ir ne labai šiandieną klysta tie, kurie sako, kad didžiausiais naujos „proletarinės revoliucijos”, sovietinės sistemos atkūrimo, bolševizmo agitatoriais yra ne tiek kokie buvę kagėbistėliai, o dabartiniai oligarchai, jų statytiniai valdžioje, besirūpiną tik savimi ir savo klanu, susikūrę sau tiek privilegijų, kiek neturėjo ir pati aukščiausia partinė nomenklatūra SSRS okupacijos metais. Beje, impulsą toms privilegijoms iš dalies davė ir Kovo 11-osios Akto signatarai, buvę Sąjūdžio vadai, (pasitvirtinę sau apie 4 – 5 kartus didesnes už vidutinės pensijas, rentas, pasiskyrę žemės plotus savų dvariukų statyboms, o Vilniuje net atskirą sau ir savo artimiesiems laidojimo plotą garbingiausioje Antakalnio kapinių vietoje), nors daugelis jų gan neblogai tarpo sovietmečiu ir vieninteliu nuopelnu Nepriklausomybei tebuvo, kad pasirašė Kovo 11-osios Aktą. **Daugelio tų signatarų nuopelnai Tautai ir Lietuvai nesulyginami su 1918 m. vasario 16-osios signatarų.** Ir ne tik todėl, kad Vasario 16-osios signatarai atsisakė sau privilegijų, specialų pensijų, žemės.

(Bus daugiau)

ST. PETERSBURG, FL

Lietuvių klubo narių susirinkimas

Lapkričio mėn. 13 d. buvo St. Peterburgo Lietuvių klubo narių susirinkimas išrinkti naują valdybą, direktorių ir revizijos komisiją 2010 metams. Susirinkimą pradėjo klubo pirmininkė Vida Meiluvienė, pakviesdama pirmininkauti Loretą Kynienę, sekretoriauti Rimą Kilbauskienę. L. Kynienė perskaitė susirinkimo darbotvarkę, kuri buvo priimta plovimu, ir pasakė, kad susirinkimas yra teisėtas, nes turime kvorumą. Eiliuotą invokaciją sukalbėjo kan. Bernardas Talaišis.

Nominacijos komisijos vardu pranešimą skaitė Aldona Stasiukevičienė. Rima Kilbauskienė paskaitė 2009 m. sausio mėn. 18 d. susirinkimo protokolą, kuriame buvo ypatingai paminėta lituanistinės mokyklos veikla. Protokolas buvo priimtas be pataisų.

Į St. Peterburgo Lietuvių klubo valdybą buvo išrinkti: pirmininke Vida Meiluvienė, vicepirmininke Stefa Prialgauskienė, sekretore Rima Kilbauskienė, finansų sekretore Angelė Straukienė, išdininke Elena Radvilienė. Direktoriais išrinkti: Irena Adickienė, Laimutė Alvarado, Juozas Gečas, Elena Jasaitienė, Ramutė Krikščikienė Zigmąs Radvila, Svajūnas Starkus. Į revizijos komisiją išrinkti Leonas Grumulaitis, Albinas Karnius, Elvita Kerbelienė, Gražina Viktorienė.

Klubo pirmininkė V. Meiluvienė pranešė, kad dr. Pranas Budininkas jau dešimt metų dirba kaip „Lietuvių Žinių“ administratorius, ir valdybos nutarimu, jam suteikiamas Lietuvių klubo garbės nario vardas. Klubo nariai gausiu plovimu pritarė valdybai. Visi dalyviai buvo pavaišinti klubo valdybos parūpintais pietumis.

„Sožiaus“ choro koncertas

Lapkričio mėn. 7 d., iš Lietuvos atvykęs „Sodžiaus“ choras Šv. Judo katedroje, St. Peterburge, koncertavo 200 asmenų, lietuvių ir amerikiečių. Choras, vadovaujamas Reginos Maleckaitės, pirmoje programos dalyje pagiedojo giesmes, sukurtas lietuvių ir kitataučių kompozitorių kūrinis, o antroje dalyje padainavo tik lietuvių kompozitorių dainas Pertraukos metu katedros prieangyje buvo patiekiamas lietuviška arbata su lietuviško šokolado užkanda.

Sekmadienį, lapkričio mėn. 8 d., „Sodžiaus“ choras koncertavo Lietuvių klubo salėje, o antradienio vakare St. Peterburgo kolegijos salėje,

*Linkime visiems
bendradarbiams,
talkininkams ir mieliems
skaitytojams geriausių*

Šv. Kalėdų švenčių

DIRVA

je, kur klausytojų tarpe buvo ir amerikiečių, todėl Angelė Karnienė buvo pakviesta anglų kalba pranešinėti lietuviškų dainų turinį.

Nuo 1986 metų „Sodžiui“ vadovauja muzikė Regina Maleckaitė. Ji, 1979 m. baigusi dabartinę Muzikos akademiją ir įgijusi choro dirigentės specialybę, kameriniam chorui vadovauja jau 20 metų. Savo nuoširdžiu ir profesionaliu darbu yra pelniusi didžiulę visų choristų meilę ir pagarbą. Atliekant net ir pačią paprasčiausią dainą, vadovė neleidžia dainuoti „valdiškai“. Pati įdėdama visą širdį į savo darbą, to paties reikalauja ir iš choristų.

Choro narė Greta Urmonienė buvo choro „Sodžius“ kelionės po Ameriką organizatorė.

Lituanistinės mokyklos kalėdų eglutė

Šventė įvyks 2009 m. gruodžio mėn. 20 dieną Lietuvių klubo didžiojoje salėje, po 2:30 val. tradicinių pietų. Adresas: 4880-46 Ave. North St. Petersburg, FL 33714.

Kalėdinę programą atliks mokyklos „Saulutės“ mokiniai. Apsilankę šventėje pamatysite kalėdinį vaidinimą, išgirsite mokinių deklamuojamus kalėdinius eilėraštukus, pasiklausysite linksmy giesmių ir dainų. Šventę papuos mūsų mylimas ir laukiamas Kalėdų senelis, kuris pradžiugins visus vaikučius dovanėlėmis. Po pietų ir programėlės, kviečiame visas šeimas su vaikučiais į mažąją salę (mokyklėlę) pasivaišinti šeimnininkės Angelės Straukienės gardžiu tortu ir pabendrauti.

Kviečiame visus į Kalėdinę šventę gruodžio 25 d.

Programoje: „Saulutės“ lituanistinės mokyklėlės mokinių pasirodymas, „apšildantis“ pabyrėjusių „Jaunystės žiedų“ pasirodymas, grupės „Kolorado vabalai“ iš Denverio koncertas 5 val. po pietų.

Kviečiame kartu šokti ir dainuoti visą vakarą. Bilietai pirkti iki gruodžio mėn. 24 d. 2009 m. kainuoja 25 dol.

Iš kairės – Balzeko lietuvių kultūros muziejaus darbuotoja Karilė Vaitkutė, menininkė Marija Kriaučiūnienė ir LR generalinė konsulė Skaistė Aniulienė.

R.Astrausko nuotr.

CHICAGO, IL**ŽIEMOS FESTIVALIUI „NAVY PIER“ PAPUOŠTA LIETUVIŠKA EGLUTĖ**

Kaip ir keletą metų iki šiol Čikagos laisvalaikio ir pramogų centre Navy Pier festivaliui „Žiemos stebuklai“ papuošta ir lietuviška Kalėdų eglutė. Gruodžio pirmosiomis dienomis didžiojoje Navy Pier festivalių salėje buvo sparčiai ruošiamasi kasmetiniam šventiniam renginiui: kabinamos šviečiančios ir žibančios girliandos, statomos dekoraci-

Bilietai pirkti šventės dieną kainuoja 30 dol. (Koncertas nemokamas vaikams iki 16 metų.

Šventės metu bus pardavinėjami: lietuviškas alus ir kiti gėrimai, taip pat įvairūs lietuviški karšti ir šalti patiekalai. Pageidaujantys galės užsisakyti šaltus užkandžius, kurie bus patiekti visam stalui (10 žmonių) už 30 dol. Atvykstantiems iš toliau mielai padėsimės susirasti viešbutį. Registruotis galima pas Donatą – donata@ucfunding.com, tel. 727-346-1336, Dianą – dkadzevicius@tampabay.r.r.net, tel. 727-251-5062, Ramunę – ramintakr@yahoo.com, tel. 727-687-1061.

„LŽ“, 2009 m. lapkričio Nr.401.

jos, įrenginėjami atrakcionai ir, žinoma, dabinama begalė tradicinių šventinių medelių.

Puošmenas iš šiaudelių kuriančios menininkės Marijos Kriaučiūnienės dėka, lietuviška eglaitė kaip visuomet išskirtinė ir nepaprastai daili – ant jos šakų lengvai nutūpė baltos snaigės, supuojami angelėliai, žemyn leidžiasi tradicinių sodų girliandos. Dekoruoti medelį poniai Marijai padėjo Balzeko lietuvių kultūros muziejaus darbuotoja

Karilė Vaitkutė, o pirmoji pasidžiaugti lietuviška eglute atskubėjo generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė. Dėkodama už pasididžiavimo vertą papuošimą generalinė konsulė moterims padovanojo po Lietuvos tūkstantmečiui skirtą knygą.

Maloniai kviečiame atvykti į žiemos festivalį Navy Pier pasigrožėti ir boluojančia tautine eglute.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

Šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų proga

Sveikiname visus išeivijos lietuvius ir nuoširdžiai linkime šventiško džiaugsmo, ramybės ir taikos. Tebūnie naujieji metai sveiki, ryžtingi, paženklininti bendro darbo darna, tarpusavio sutarimu ir pasišventimu betiesiant lietuviybės kelią.

Klebonas kun. Joseph Bacevice,
Clevelando Šv. Kazimiero Parapija

**24 METŲ MERGINA IEŠKO DARBO
VAIKŲ PRIEŽIŪROS IR VALYMO DARBŲ
TEL.: 1 (630) 664-8545**

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikąs,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Arvydas Pocius, LR Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė ir Lietuvos R espublikos prez. D.Grybauskaitė pasitarime su į Lietuvą atvykusiu NATO generaliniu sekretoriumi A.F. Rasmusen Vilniuje spalio 6 d.

www.kam.lt

LIETUVOS PARAMA JAV AFGANISTANE

Vilnius, gruodžio 1 d. (LR KAM). Lietuvos krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė vėlai vakare telefonu kalbėjosi su JAV gynybos sekretoriaus Robert Gates padėjėju tarptautinio saugumo reikalams Alexander Vershbow. Pokalbio metu ministrė patikino, jog Lietuva remia JAV prezidento Barack Obamos siūlymus dėl naujos strategijos Afganistane, tarp jų - ir tikslą nuo 2011 metų perduoti NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų (*angl. International Security Assistance Force, ISAF*) atsakomybę už saugumą kai ku-

(Atkelta iš 3 psl.)

NORIME, KAD...

Vyriausybės vadovas pažymėjo, kad Europa iki šiol „žengia labai svarbius žingsnius“, vertindama Hitlerio nusikaltimus.

Jis interviu nenorėjo sutikti su laidos vedėjo pastaba, esą lietuviai nelinkę pripažinti pačių lietuvių karo metais įvykdytų nusikaltimų prieš žydus.

„Manau, kad lietuviai labai gerai supranta, kas nutiko su žydų bendruomene. Žinoma, galime ginčytis, kiek lietuvių dalyvavo, labai daug lietuvių saugojo žydus“, - teigė A.Kubilius. „Istorija buvo labai komplikuota ir mes visiškai priimame savo atsakomybę. Darome, ką galime, kad kompensuotume žydams už nuosavybę“, - pridūrė premjeras.

Lietuva aktyviai siekia, kad tarptautiniu mastu būtų pripažinti ir pasmerkti ne tik nacių, bet ir stalinistinio režimo nusikaltimai. Tokios iniciatyvos sulaukė Rusijos priešiško. Izraelis taip pat yra nusiteikęs prieš, kad būtų lyginami Stalino ir Hitlerio nusikaltimai, nes tokiu atveju esą gali išnykti visuotinis supratimas dėl holokausto unikalumo.

riuose Afganistano regionuose Afganistano nacionalinėms saugumo pajėgoms.

„Manome, kad JAV sprendimas skirti daugiau žmonių ir finansinių išteklių rengiant Afganistano saugumo pajėgas, kariuomenę ir policiją buvo reikalingas. Tai padės vietos struktūroms priimti daugiau atsakomybės už saugumą šalyje, sustiprins valstybę, reikšmingai paspartins stabilizavimo ir atkūrimo uždavinių įgyvendinimą“, - sakė ministrė. R. Juknevičienė. Ji taip pat pareiškė paramą JAV Prezidento sprendimui skirti dar daugiau paramos šalies atkūrimui ir vystymui – svarbiausioms priemonėms Afganistano kelyje link saugios ir ekonomiškai pastovios valstybės.

Pokalbyje su A. Vershbow, krašto apsaugos ministrė taip pat akcentavo, kad operacija Afganistane yra Lietuvos tikslas. Pasak ministrės, dalyvavimas ISAF operacijoje – didžiausias Lietuvos tarptautinis įsipareigojimas tiek įsitrauku-

sių žmonių - karių ir civilių - tiek ir skiriamų lėšų prasme. Ministrė patikino, kad Lietuva siekia įgyvendinti savo įsipareigojimus ir planuoja tęsti dalyvavimą Afganistane tiek, kiek prireiks: „Nepaisant finansinių sunkumų Lietuva tęs vadovavimą Goro provincijos atkūrimo grupei (PAG) ir išlaikys Specialiųjų operacijų pajėgų karius Pietų Afganistane. Artimiausioje ateityje skirsime daugiau dėmesio Afganistano nacionalinių saugumo pajėgų rengimui mūsų karių atsakomybėse rajonuose“.

Ministrė taip pat pabrėžė, kad Lietuva itin vertina sėkmingą bendradarbiavimą su kitomis šalimis, dalyvaujančiomis Goro PAG – JAV, Kroatija, Danija, Ukraina, Gruzija, Japonija. „Mes siekiame išlaikyti esamų šalių indėlį bei plėsti bendradarbiavimą su kitomis šalimis partnerėmis atkuriant Goro provinciją ir padedant ruošti Afganistano nacionalines saugumo pajėgas“, - sakė R. Juknevičienė.

JOS PRAEITIS KELIA ĮTARIMŲ

C.Ashton 1980-1982 metais buvo judėjimo, kurį finansškai įtariama parėmusi ir Sovietų Sąjunga, išdininkė.

Ar Europos Sąjungos diplomatai gali vadovauti žmogus, įtariamas ryšiais su buvusia Sovietų Sąjunga? Toks klausimas ramybės neduoda būreliui Europos Parlamento narių.

Praėjusią savaitę 27 šalių bloko vadovai nutarė skirti britę **Catherine Ashton** ES

aukštąja įgaliotine bendrajai užsienio ir saugumo politikai.

Net Didžiojoje Britanijoje mažai žinomos politikės praeitis neužkliuvo ES šalių vadovams.

Tačiau klausimų C. Ashton turi Europos Parlamento nariai, turintys patvirtinti britės kandidatūrą į svarbų postą.

Įtaria ryšius su Kremliumi

Kampanija už branduolinį nusiginklavimą (KBN). Tai judėjimas, kurio nariai protestavo ne tik prieš Didžiojoje Britanijoje esančius JAV branduolinius ginklus, bet ir prieš savo šalies atominį arsenalą.

C.Ashton prie KBN prisijungė 1977-aisiais, o po trejų metų

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Vidaus reikalų ministras Raimundas Palaitis susitiko su naujai paskirta J. E. Nepaprastąja ir įgaliotąja Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadore Anne Elizabeth Derse. Susitikimo metu ministras R. Palaitis ambasadorei pristatė Vidaus reikalų ministerijos struktūrą, veiklos kryptis bei šiuo metu vykstančius pokyčius ministerijos kompetencijai priklausančiose srityse – apskričių viršinių administracijų panaikinimą, Ignalinos atominės elektrinės uždarymą, siekimą įteisinti tiesioginius merų rinkimus ir pan.

JAV ambasadorė padėkojo ministrui R. Palaičiui už puikų bendradarbiavimą ir pabrėžė, jog Lietuva yra viena stipriausių JAV sąjungininkių ir partnerių Europos Sąjungoje. „Nekantariau laikiu, kada pradėsiu darbus ir galėsiu dar labiau stiprinti mūsų puikius ryšius“, - susitikimo pabaigoje lietuvių kalba sakė ambasadorė. Pirmieji Lietuvos darbiniai ryšiai su JAV teisėsaugos institucijomis buvo užmegzti 1992 m. JAV ambasados iniciatyva. Šiuo metu abiejų šalių policijos pareigūnai aktyviai bendradarbiauja organizuojant ir įgyvendinant bendras operacijas prieš organizuotą nusikalstamumą, tiriant nusikaltimus elektroninėje erdvėje, nuolat keičiasi informacija, siekiant išaiškinti nusikaltimus, susijusius su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta, keičiamasi gerąja praktika. Lietuvos pareigūnai kasmet tobulina savo žinias į įgūdžius JAV FTB akademijoje, kitose mokslo įstaigose.

Su JAV atstovybe Lietuvoje aktyviai bendradarbiaujama rengiant ataskaitas dėl žmogaus teisių padėties ir prekybos žmonėmis situacijos pasaulyje – nuolat teikiama aktuali informacija apie teisinės bazės atnaujinimą, pagalbos nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis teikimą ir kt. aktualius, su žmogaus teisių ir prekybos žmonėmis padėtimi Lietuvoje susijusius klausimus. Beje, Lietuva jau šešerius metus iš eilės patenka į šalių, dedančių didžiausias pastangas kovodamos su prekyba žmonėmis, grupę. Per visus bendradarbiavimo su JAV partneriais Lietuva gavo ir svarios materialinės paramos – įvairios technikos, įrangos.

Svarbiausios Lietuvos, kaip ES ir NATO narės, bendradarbiavimo sritys su JAV teisėsaugos institucijomis yra kova su tarptautiniu terorizmu ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, apimančiu narkotikų gabenimą ir prekybą jais, pinigų plovimą, prekybą žmonėmis, bei pavojingų ir neplatinamų medžiagų kontrolė.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija, gaudama informacijos apie besikartojančius atvejus, kai iš Lietuvos piliečių, atvykusių į Turkiją, buvo reikalaujama įsigyti šios šalies vizą, diplomatiniais kanalais intensyviai siekia išspręsti šią problemą. Apie vizų režimo panaikinimą Lietuvos piliečiams Turkija pranešė dar lapkričio 12 dieną.

Paryžiuje gruodžio 1-3 dienomis vykstančiame Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) Povandeninio kultūros paveldo apsaugos konvencijos šalių narių susitikime Lietuvos atstovas, Klaipėdos universiteto rektorius profesorius **Vladas Žulkus** išrinktas į šios konvencijos Mokslinį ir techninį patariamąjį komitetą.

LR Užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius gruodžio 3-4 dienomis Briuselyje dalyvavo NATO šalių užsienio reikalų ministrų susitikime, kuriame aptarė NATO atvirų durų politiką, priešraketinę gynybą, NATO ir Rusijos santykius, naujosios NATO strateginės koncepcijos rengimą. **LR URM**

tapo judėjimo išdininke.

Ja moteris dirbo dvejus metus. 1982 metais ji paliko judėjimą, bet ES diplomatijos vadovės pėdsakas KBN kai kuriems politikams kelia įtarimų.

Triukšmas Europarlamente kilo, kai NP pareiškė gavusi dokumentų, kurie ne šiaip patvirtina C.Ashton priklausomybę KBN. Antai 1980 metais C.Ashton buvo viena delegacijos narių, vykusių susitikti su komunistų remiamo judėjimo „Sustabdykite neutroninę bombą“ aktyvistais.

Šaltojo karo metais SSRS finansiškai rėmė įvairius judėjimus, pasisakančius už taiką arba nukreiptus prieš branduolinius ginklus Vakarų Europoje.

Ar KBN taip pat buvo finan-

suojama SSRS? NP atstovas Europos Parlamente Gerard Batten tikino, kad tokia galimybė esanti nemenką. Anot jo, KBN judėjimo 1982-1983 metais atlikto finansinio audito dokumentai rodo, kad 38 proc. pajamų šaltinių atsekti neįmanoma.

„KBN nesyk nukentėjo nuo tokių šmeižikiškų gandų apie mūsų pajamų šaltinius. Bet auditas ir neturi jų visų atskleisti“, - 1982 metais sakė C.Ashton. „Sakyti, kad pinigai atkeliavo iš SSRS, yra visiškai nesąmonė. Daugelis pinigų buvo surinkta grynaisiais - žmonės tuomet siųsdavo pinigų vokuose kaip dovanas ar auksą niūšų judėjimui“, - sakė buvęs kitas KBN išdo vadovas Dan Smith. **The Times**

„Čiurlionio” ansamblis – kraštuose choras, viduryje šokėjai, už jų kanklininkės ir liaudies instrumentų grojikai. Tamsiu kostiumu Alfonsas Mikulskis.

KOMPOZITORIAUS A. MIKULSKIO ŠIMTMETIS

Minint dirigento, kompozitoriaus, Čiurlionio ansamblio kūrėjo Alfonso Mikulskio 100-ąsias gimimo metines lapkričio 6 d. Pasvalio krašto muziejuje skambėjo jo sukurta muzika kanklėms ir solistams.

A. Mikulskio kūriniai atliko ką tik iš koncertinės kelionės Jungtinėse Amerikos Valstijos grįžęs liaudies instrumentų ansamblis „Vaivora” (vadovė Lina Naikalienė), dainininkai Asta Krikščiūnaitė ir Dainius Puišys, Pasvalio muzikos mokyklos mokinių kanklių ansamblis. Koncertą vedė muzikologas Vaclovas Juodpusis.

Kaip Eltai sakė minėjimo koncertą rengiančios viešosios įstaigos „Cantus Firmus” vadovė Gitana Krikščiūnaitė, koncertas kompozitoriaus gimtajame Pasvalio krašte, deja, yra vienintelis numatytas A. Mikulskio (1909-1983) gimimo šimtmečio minėjimas Lietuvoje, kuriam lėšų skyrė Kultūros ministerija.

„Vilniuje šio muziko ir kultūros veikėjo šimtmečio minėjimas nėra suplanuotas, nors ištis būtų prasmingas – 1939 m. atgautoje sostinėje A. Mikulskis daug nuveikė muzikos baruose, įkūrė garsųjį „Čiurlionio” tautinės muzikos ansamblį. Mūsų atlikėjai A. Mikulskio gimimo šimtmečiui yra parengę puikią A. Mikulskio muzikos programą, taip pat neseniai išleista šio kompozitoriaus kūrinių kompaktinė plokštelė, kurią įrašė liaudies instrumentų ansamblis „Vaivora” ir dainininkė A. Krikščiūnaitė”, - pasakojo koncerto rengėja.

A. Mikulskio gimimo ir mirties dieną – spalio 14-ąją – šįmet Pasvalio kapinėse atidengtas ir paminklas šiai iškiliai kultūros asmenybei.

Iš Pušaloto kilęs A. Mikulskis mokėsi Joniškėlyje, Klaipėdoje, Kaune, kompoziciją studijavo pas Juozą Gruodį, Joną Bendorį, simfoninio dirigavimo mokėsi pas Jeronimą Kačinską. Dėstė Klaipėdoje, Panevėžyje, Vilniuje, buvo puikus organizatorius – subūrė stiprių vokalių ansamblių chorų, daug su jais koncertavo,

laimėjo chorų konkursus.

Nuo 1941 m. A. Mikulskis buvo Vilniaus filharmonijos Jono Švedo įkurto dainų ir šokių liaudies ansamblio (vėliau pavadinto „Lietuva”) dirigentas, nuo 1942 m. – Filharmonijos ir Vilniaus operos choro meno vadovas. 1942-1943 m. – Filharmonijos mažojo simfoninio orkestro dirigentas. **Didžiausiu A. Mikulskio kūriniu tapo Lietuvoje karo metais suburtas „Čiurlionio” tautinio meno ansamblis**, kuris iki antrosios sovietų okupacijos surengė daug koncertų Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

1944 m. A. Mikulskis ir jo žmona kanklininkė Ona Mikulskienė su grupe ansamblių pasitraukė į Vakarus, laikinai apsistojo Vienoje, vėliau koncertavo daugelyje Vokietijos miestų, dalyvavo tarptautiniuose festivaliuose. Iš viso ansamblis surengė beveik 300 pasaulietinės ir per 120 religinės muzikos koncertų.

1949 m. vasarą ansamblių atvyko į Ameriką ir įsikūrė Clevelande. Per keletą metų sustiprėjęs vienetas daug koncertavo lietuviams didžiuosiuose JAV miestuose, Kanadoje ir Pietų Amerikoje, dalyvavo dainų šventėse ir kituose tautiniuose renginiuose.

A. Mikulskis „Čiurlionio” ansambliui vadovavo beveik 30 metų, nuo 1940 iki 1969 m., dirigavo 865 koncertus. 1954 m. ansamblis įrašė 16 plokštelių albumą, 1960 m. buvo išleista ansamblio plokštelė „Mes padainuosim”. Savo veiklą „Čiurlionio” ansamblis nutraukė 1991 m., prieš tai dar spėjęs apsilankyti Lietuvoje ir atšvęsti 50 metų sukaktį.

A. Mikulskis žinomas ir kaip kompozitorius – sukūrė 660 kūrinių: per 300 dainų chorams, 250 kūrinių kanklėms, apie 30 kompozicijų tautiniams šokiams, 23 kompozicijas simfoniniam orkestrui, 15 giesmių, tautinės Mišias „Už kenčiančią Lietuvą”, keturių dalių chorių dainų ciklą „Saulės ratas”, rapsodiją liaudies instrumentų

orkestrui „Ant Nemuno kranto”, dainų rinkinį vaikų chorams „Tėviškės aidai”.

A. Mikulskis mirė Clevelande 1983 m. Žmonos rūpesčiu 1994 metais perlaidotas Vilniuje, Rasų kapinėse. Šalia vyro 2008-jų pavasarį atgulė ir kanklių karaliene tituluota O. Mikulskienė, sulaukusi 103 metų amžiaus. **LGITIC**

Lietuvių tautinio meno ansamblio „Čiurlionis” išpūdinga istorija prasidėjo 1940 m. sausio 15 d.. Sovietinei okupantų valdžiai uždarius šaulių sąjungą, muzikas Alfonsas Mikulskis - su M.K.Čiurlionio šeimos leidimu - jo vardu pavadino Vilniaus šaulių rinktinės chorą, tą istorišką dieną įvykusios repeticijos metu. Taip gimė ilgą kelionę po plačius pasaulio kraštus nukeliavęs ir jame pagarsėjęs ansamblis. 1942 m. rudenį prie choro prisijungė atskirai veikusios šaulių sąjungos liaudies meno grupės - Onos Mazoliauskaitės-Mikulskienės vadovaujamas kanklių orkestras ir J. Kazlauskaitės vadovaujama tautinių šokių grupė. Ansamblis tapo didžiulių liaudies meno vienetu - su tautinių šokių repertuaru, vyrų, moterų ir mišriu choru ir liaudies instrumentų orkestru, kurį sudarė kanklės, skudučiai ir įvairūs kiti pučiamieji - lumzdeliai, rageliai, birbynės.

Sovietų ir vokiečių okupacijų liūdname laikotarpyje - tarp 1940 ir 1944 metų - ansamblis koncertavo Lietuvos miestuose ir miesteliuose ir beveik kas sekmadienį giedojo kurioje nors šventovėje. Raudonajai armijai antrą kartą peržengus Lietuvos

KULTŪROS KRONIKA

Kauno valstybiniame dramos teatre aktorius Rolandas Kazlas parodė spektaklio „Palata” premjerą, į kurią kvietė programėlė, primenanti paciento kortelę. Tai jo režisuotas veikalas pagal Antono Čechovo „Palata Nr.6” ir „Juodąjį vienuolį”. Kvietime įrašyta: „Babiloniečiai turi ir kitą išmintingą paprotį: ligonius jie išneša į turgaus aikštę. Mat jie neturi gydytojų. Praeiviai, prieję prie ligonio, teiraujasi apie ligą, ir jeigu kuris pats sirgo tokia liga arba matė sergant, pataria ir paragina daryti tai, ką jis pats darydamas išgijo arba matė, kad nuo to kitas išgijo. Tylomis praeiti pro ligonį nepaklausus, kokia liga jis serga, draudžiama”. Tokia senovės graikų istoriko Herodoto citata įrašyta programėlėje. Vaidina pats R. Kazlas – ligonis Gromovas, jo slaugė – Raimonda Šukytė, daktaras Raginas L. Laucevičius. Juodasis vienuolis – Dainius Svobodas. Turinyje diskutuojama ligonio ir daktaro bendravimas ir jie abu bjaurisi minia. R. Kazlas sukūrė spektaklį, kuriuo į turgaus aikštę neišnešė ligonio, bet ligonį išnešė į viešumą ir nebijo tos tariamos beprotybės pareikšti viešai.

Anne Applebaum, „Washington Post” redakcijos narė, apdovanota Lietuvos tūkstantmečio žvaigžde, kurios knyga „Gulago istorija”, išleista lietuvių kalba. Spausdino „Baltosios lankos”. Vertė R. Drazdauskienė. Ta knyga daugelio istorikų ir politikų apžvalgininkų vadinama tokia pat reikšminga, jei ne daugiau, kaip ir A. Solženycino „Gulago archipelagas”. A. Applebaum rašo nuostabiu tikslumu sovietų lagerių ir koncentracijos stovyklų istorijas ir jų kasdienį gyvenimą Sibire. Jos knyga palieka didesnę išpūdį, nei baisiausias siaubo romanas, bet ji vaizduoja žiauriają tikrovę. Joje yra minimi ir lietuviai. Prieš kelis metus, kai dar buvo leidžiamas „Lietuvių balsas”, Aldona Šmulskštienė išsamiai apžvelgė tos knygos turinį. Sveikiname, kad „Baltosios lankos” spausdina tokias svarbias knygas mūsų istorijai.

Lietuvos rašytojų klube buvo pristatyta Birutės Jonuškaitės nauja knyga „Baltų užtrauktukų tango”, kurią išleido Rašytojų spaustuvė. Pasak leidėjų, tai emigrantės istorija, kurioje sukurta personažai gyvena vienoje erdvėje su Liūne Sutema, Ale Santvariene ir kitais tikrais asmenimis. Nuotykių kupinas į JAV išvykusios mokslininkės gyvenimas vaizduojamas su ja supančia aplinka, nes rašoma ir apie Amerikos geras ir blogas puses.

„Baltijos jūra ir Lietuvos laivynas” – nauja knyga kaip lietuvių protėviai ne tik žirgais jodinėjo, bet ir laivais plaukiojo. Knygą spausdino „BALTų lankų” leidykla. Jos autorius – Raimundas Baltuška, dimisijos flotilės admirolas, pirmasis 1992 m. įsteigtos Lietuvos karinių jūrų pajėgų vadas. Jam vadovaujant buvo suformuotas karinis laivynas, pradėta rengti laivyno karininkai. Prezidento dekretu 1997 m. suteiktas pirmojo admirolo laipsnis, apdovanotas Vytauto Didžiojo ir Vyčio Kryžiaus ordinais.

Lietuvos operos teatre Puccini operoje „Madama Butterfly”, kurios spektaklius diriguoja Martynas Staškus, pasikeisdami dainuoja Irena Zelenkauskaitė, Laima Jonutytė, Vaidas Vyšniauskas, Dainius Stumbras, Sandra Jonušaitė, Jovita Vaškevičiūtė, Vytautas Juozapaitis.

Režisierius Cezaris Graužinis geriau žinomas užsienyje nei Lietuvoje. Jis dirba Skandinavijos teatruose, apdovanotas ir Graikijos kritikų sąjungos premija. Vilniaus publikai buvo parodytas jo sukurtas spektaklis „Pasikėsinimai”.

sienas, 1944 m. birželio mėn. ansamblio darbas nutruko, bet rugpiūčio 28 d. vėl atgimė Austrijos sostinėje Vienoje. Su pirmu koncertu tremtyje 1944 m. spalio 29 d. ansamblis pasirodė Vienos Mocarto (Mozart) rūmų koncertų salėje,

o per Kalėdas davė lietuviškų giesmių koncertą šv. Karolio bažnyčioje. Karo pabaigos ansamblių sulaukė netoli Feldkirch, vieno ūkininko arkliedėje.

(Iš ansamblio 50-mečio-leidinio)

„Čiurlionio” ansamblis. Centre maestro Alfonsas Mikulskis.

JAV prezidentas Ronald Reagan didžiai vertino jos kovą už žmonių teises ir kai jis lankėsi lietuvių šventėje Marquette Parke, 69-oje gatvėje, priminė mums Jadvygą Bieliauskienę kaip taurę lietuvių ir ragino sekti Jos pavyzdžiu.

Į Amžinybę išėjus sovietmečio disidentei,
lagerių kalinei,
Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios brolijos įkūrėjai, ilgametė
pirmininkei, Garbės pirmininkei, Valdybos pirmininkei
JADVYGAI BIELIAUSKIENEI,
nuoširdžiai užjaučiame šeimą, artimuosius, bendražygius ir Sausio 13-osios broliją.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos valdybos pirmininkas Jonas Burokas	LLKS leidinio „Varpas“ redaktorius Algimantas Zolubas
--	--

Lietuvių tautos patriotei ir Sibiro lagerių kalinei, disidentei
JADVYGAI BIELIAUSKIENEI
išėjus į Amžinąjį gyvenimą,
jos sūnui ŽILVINUI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia
„Dirvos“ redakcija

PALAIKUS Į UŽSIENĮ GABENTI
BUS PAPRASČIAU

Nuo šiol asmenims, norintiems pervežti mirusiojo palaikus iš vienos valstybės į kitą, pakaks vienintelio dokumento ir nebereikės, kaip anksčiau, kertant kelių valstybių sienas, kiekvienoje iš jų gauti konsulato leidimą tokiam pervežimui.

Asmuo, norintis pervežti mirusiojo palaikus iš vienos valstybės į kitą, privalo turėti vienintelį dokumentą – leidimą pervežti mirusiojo kūną, vadinamąjį mirusiojo kūno “laissez-passer”. Jį išduos Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (VVSPT).

“Šis dokumentas supaprastina mirusiojo kūno pervežimą iš Lietuvos į kitas valstybes. Jis suteikia galimybę kirsti kelių valstybių sienas ir pasiekti galutinį tikslą išvengiant papildomų formalumų. Tiesa, mirusiojo kūno “laissez-passer” galioja tik tose šalyse, kurios yra ratifikavusios Europos Tarybos susitarimą dėl lavonų perveži-

mo. Vadinasi, jei važiuodami iš Lietuvos kirsime šalį, kuri nėra pasirašiusi tarptautinio susitarimo, iš mūsų gali būti pareikalauta papildomų dokumentų”, - aiškina VVSPT Leidimų ir licencijavimo skyriaus vyriausiasis specialistas Ričardas Norkus.

Nuo šiol Lietuvos piliečiai, norintys pervežti miru-

siųjų palaikus iš Lietuvos į kitą valstybę, turėtų kreiptis į VVSPT, kuri ne vėliau kaip per 1 dieną nuo visų dokumentų pateikimo išduos tarptautinį leidimą pervežti palaikus. Reikiamus dokumentus pareiškėjai VVSPT gali siųsti ir paštu bei faksu.

Pareiškėjams leidimus atiduos ir karstus plombuos visuomenės sveikatos centrų igalioti asmenys.

LGITIC

A.† A.
VYTAUTUI
ČEKANAUSKUI

Nuoširdžiai užjaučiu mielą JANINĄ ČEKANAUSKIENĘ, dukras DAIVĄ, RITĄ ir VIDĄ, bei jų gražias lietuviškas šeimas taip staigiai netekus mylimo Vyro, Tėvelio, Senelio ir uošvio, LR garbės gen. konsulo Vytauto Čekanausko.

Liūdžiu drauge su visais Velionio artimaisiais, draugais ir gerbėjais.

Rūta Sakienė

Pranešame, kad šių metų lapkričio 23 dieną mirė mūsų miela mamytė

REGINA STEIKŪNAITĖ -
ČIUBERKIENĖ

Šv. Mišios buvo laikomos lapkričio 28 d., šeštadienį Clevelande Šv. Kazimiero parapijoje ir palaidota Visų Sielų (All Souls) kapinėse.

Liūdesy liko vaikai DANUTĖ GRIGALIŪNIENĖ su vyru, ILONA SCHMID su vyru, sūnus ARŪNAS, keturi anūkai, sesuo LILIJA RAMONIENĖ ir kiti giminės.

Buvusiai Vilties draugijos valdybos narei

A.† A.
REGINAI ČIUBERKIENEI

pabaigus šios žemės kelionę, užuojautą reiškiamo dukrai DANUTEI, sūnui ARŪNUI, dukrai ILONAI, seseriai LILIJAI ir jų šeimoms.

Vilties draugijos valdyba

Lietuvos Respublikos Garbės konsului

A.† A.
VYTAUTUI
ČEKANAUSKUI,

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Tarybos garbės nariui, netikėtai užbaigus šią žemiškąją kelionę gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai JANINAI, dukroms – DAINAI, VIDAI ir RITAI su šeimomis ir visiems likusiems jo artimiesiems.

Ilsėkis ramybėje!

ALTS Valdyba:

Petras Buchas
Eugenijus Bartkus
Jonas Variakojis
Irena Dirdienė
Oskaras Kremeris

A.† A.
VYTAUTUI
ČEKANAUSKUI

staigiai ir netetėkai mirtis iš mūsų tarpo išplėšė skyriaus garbės narį, remėją ir užtarėją Lietuvos Respublikos garbės generalinį konsulą VYTAUTĄ ČEKANAUSKĄ. Drauge liūdėdami, užuojautą reiškiamo Velionio žmonai, mielai mūsų skyriaus narei JANINAI ČEKANAUSKIENEI, dukroms DAIVAI NOVARETTE, RITAI ŽUKIENEI, VIDAI BRUOŽIENEI ir jų šeimoms, bei kitiems artimiesiems.

Mūsų dėkingumas Velioniui niekuomet neišblės.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

CLEVELAND, OH

VIRGIO STAKĖNO KONCERTAS

Š.m. lapkričio 21 d., Cleveland, Ohio, Lietuvių namų salėje įvyko Lietuvos dainininko Virgio Stakėno koncertas, surengtas Clevelando Lietuvių Bendruomenės, prie jo prijungiant ir Lietuvių dienų minėjimą. Tačiau buvo girdėta ir skaityta, kad koncertas buvo rengtas ir ŠALFASS suvažiavimo proga. Tad kur teisybė? Tai ne pirmas Virgio Stakėno koncertas Šiaurės Amerikoje. Pirmasis, kiek atsimenu, įvyko 2003 metais. Stakėno dainavimo būdas apima amerikietiškas „country“ dainas, folklorą bei balades ir „rock and roll“. Dauguma dainų yra sukurtos paties dainininko ar pasiskolintos iš kitų ir savaip perdirbtos atlikėjo nuožiūra. Koncertą pradėjo Clevelando LB skyriaus pirm. Algis Gudėnas, supažindindamas atsilankiusius su koncerto organizatoriais ir pačiu atlikėju.

Barzdotas Virgis Stakėnas scenoje pasirodė dėvintis juodą beretę, liemenę ir akinius. Nešinas su juo beveik suaugusią gitarą. Atsisėdęs prie mikrofono, jis pasveikino susirinkusius „Labas! Kaip gyvenat?“ Scenoje dainininkas atrodė daug „lieknesnis“ nei programų ar skelbimų nuotraukose. Koncerto metu dainininkas supažindino dalyvius su savo šeima, su neatskiriamą gitarą ir mėgstamais valgiais, sunkumais su apsipirkimu, kartu iš anksto paaiškindamas kiekvieną dainą. Tai buvo malonus suartėjimas su klausytojais, išryškinantis kai kurių praeities atlikėjų „nelankstumą“.

Koncerto programoje – 29 dainos, jų tarpe ir žydų daina „Tumbalalaika“, nieko bendro neturinti su Lietuvių dienų minėjimu. Šią klaidą galima priskirti koncerto rengėjų nepastabumui. Pirmoji koncerto dalis buvo „drungna“, klausytojų susidomėjimas mandagus,

BALTARUSIJOS LIETUVIŲ MOKINIAI – LIETUVOS AMBASADORIAI

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Pelesos ir Rimdžiūnų (Baltarusija) lietuviškų mokyklų mokiniais. www.president.lt

Vilnius, gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Baltarusijos Pelesos ir Rimdžiūnų lietuviškųjų mokyklų mokiniais. „Jūs esate mums labai brangūs. Kalbate, mokotės, dainuojate lietuviškai. Tačiau turite stengtis mokytis ir dirbti dar daugiau, nes esate mūsų vaikai, Lietuvos ambasadoriai“, - kreipėsi į susirinkusius Baltarusijos lietuvių mokinius Prezidentė

prislopintas. Tačiau antroje dalyje klausytojų entuziazmas žymiai padidėjo. Tai, greičiausia, atsitiko dėl įdomesnių ar įdomiau atliktų dainų, dėl paties dainininko „įkaitimo“ ir dėl pačių, po pertraukos „atsigavusių“, dalyvių didesnio susidomėjimo. Dainininko gerbėjus sužavėjęs (o kitus gal ir atgrasinęs) koncertas truko 2 val. 9 min. Jo klausėsi arti 190 susirinkusiųjų. Virgis Stakėnas koncertą užbaigė rusų daina (orig. „Dorogoj dalnieju“ – „Those were the days“) kuri šia proga taip pat visai netiko. Nejaugi negalima apsieiti be tokių neskoningų skolinių?

Algirdas V. Matulionis

Dalia Grybauskaitė.

Valstybės vadovė pabrėžė, kad ne Lietuvoje gyvenančiam jaunam lietuviui labai svarbu dėti aktyvias pastangas siekiant žinių ir mokslo.

„Tik sugebėdami geriau dirbti Jūs galite pasiekti sėkmingų rezultatų. Drįskite rizikuoti, nebijokite svajoti,“ - kalbėjo prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Mokiniai Prezidentei dai-

navo lietuviškas dainas, deklamavo poeziją. www.president.lt

DIRVAI AUKOJO

A. Valavičius, Chicago, IL.....	200
A. Zenkus, Webster, MA.....	45
J. Liauba, Cincinnati, OH	25
G. Matas, Independence, OH.....	25
J. Gilvydis, Franklin, MI.....	20
J. Daniliauskas, Gulfport, FL.....	15
R. Minkūnas, Seven Hills, OH.....	15
R. Selenis, Livonia, MI.....	15
D. Trimakas, Westlake, OH	15
A. Balas, Richmond Hts., OH.....	10
R. Botyrius, Richland, MI.....	10
M. Gruzdis, Rocky River, OH	10
R. Juška, Manasquan, NJ	10
J. Karalis, St. Augustine, FL	10
G. Leonas, Bradford, NH.....	10
G. Likander, Kankakee, IL.....	10
D. Kižys, Hawthorne, FL.....	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Šv. Kalėdų ir Naujų 2010 metų proga sveikinu artimuosius, draugus ir bendraminčius, bei mielą Dirvą ir jos štabą, išvermingą Vilties Draugiją ir jos vadovybę, linkėdama dar daug sėkmingų metų.

Rūta Sakienė

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
LINKI VISIEMS SAVO NARIAMS
ŠVENTŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲJŲ 2010 METŲ

Kviečiame visus lietuvius tapti „TAUPOS“ nariais ir priklausyti stipriai lietuviškai finansinei įstaigai.

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 Tel. 481-6677

LAIŠKAS

Gerb. „Dirvos“ administracija,

Netikėtai vienas iš „Dirvos“ loterijos laimikių šiomet teko man. Ar pradžiugino? – žinoma, visada smagu laimėti.

Pasidžiaugęs, kad laimė neaplenkė, čekį (200 dol.) gražinu „Dirvai“, kuri kaip ir visa lietuviška spauda, ištekliais negali pasigirti.

Pagarbiai,

Antanas Valavičius

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720

TAUTOS FONDAS

Nuoširdžiai linki savo nariams, rėmėjams, visiems lietuviams linksmų Šv. Kalėdų ir laimingų 2010-ųjų Metų. Širdingai dėkojame už Jūsų paramą ir kviečiame Jus ir toliau remti Tautos Fondo kilnius tautiškumo ir kultūros projektus.

Dr. Giedrė Kumpikaitė
Tautos Fondo tarybos pirmininkė

Saulius Sirusas
Tautos Fondo valdybos pirmininkas

Tautos Fondas, 307 West 30th Street, New York, NY 10001-2703
Tel. (212) 868-5860 Fax (212) 868-5815 El. paštas info@tautosfondas.org
Interneto svetainė: www.tautosfondas.org

ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ FIZINIO AUKLĖJIMO IR SPORTO SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Metinis suvažiavimas vyko š.m. lapkričio 21 d. Cleveland, OH, Lietuvių namų „Gintaro“ valgykloje. Pagal suteiktus duomenis dalyvavo 25 atstovai, įpareigoti asmenys iš įvairių Kanados ir JAV miestų, klubų ar vienetų, kurie užsiregistravę pagal ŠALFASS statutą.

Suvažiavimą pradėjo ŠALFASS pirm. Laurynas R. Misevičius ir pristatė šio suvažiavimo prezidiumą bei jų sutikimus priimti paskirtas pareigas. Pirm. Misevičius perskaitė gautus Lietuvos Kūno Kultūros pirm. ir buvusio LR prez. V.Adamkaus sveikinius bei paminėjo raštu gautus linkėjimus. Kadangi visi suvažiavimo dalyviai buvo aprūpinti suvažiavimo darbotvarke, 2008 suvažiavimo protokolas nebuvo skaitomas, tačiau buvo priimtas siūlymas susipažinti, nes kai kuriems (klubams) miestams nebuvo pristatyta informacija apie įvairias sporto rungtynes. Pirmininkas pranešė, kad per praeitą kadenciją nebuvo gauta jokių skundų. Po to buvo priimtas (2008) metinės veiklos pranešimas.

Toliau vyko diskusijos dėl 2010 m. ŠALFASS veiklos kalendoriaus sudarymo. 2010 m. gegužės mėnesį Cleveland, OH, vyks žaidynės, 2010 m. kovo pabaigoje New York apylinkėje veteranų suaugusių rungtynės, 2010 m. gegužės mėnesį Chicago, IL vyks jaunučių rungtynės. Galutinės datos bei minėtų rungtinių veiklos sritys bus papildomos ir visiems bus pranešta.

ŠALFASS gen. sekretorius Algis Bielskus kalbėjo apie įvairias ŠALFASS organizuotas sporto rungtynes. Pirm. Misevičius perskaitė anglų kalba gautą reportažą apie 2009 m. įvykusias žiemos rungtynes Colorado ir California, kuriose buvo per 100 dalyvių. Taip pat 2010 metais žaidynės vyks Vail, Co. Buvo įdomu girdėti pirm. Misevičiaus pranešimą, kad iki šiol veikiantis „Ambasados taurės“ krepšinio turnyras

staigiai pakeitė veiklos kryptį. Pagal suteiktą informaciją LR Ambasada JAV negali viena apsiimti rengti turnyrą, nes „trūksta pinigų“. Iki šiol žaidėjai, kurie priklausė ir žaidė LR ambasados „vardu“, nebuvo ŠALFASS nariai. Buvęs LR ambasadorius JAV V.Ušackas buvo kviečiamas dalyvauti ŠALFASS rungtynėse, tačiau jis neatvyko.

Įvairių 2010 m. sporto šakų turnyrų datos dar nėra nustatytos, tačiau slidinėjimo turnyras Kanadoje įvyks. Taip pat yra entuziazmo dėl futbolo turnyro Philadelphia, nors data nėra nustatyta. Teniso turnyras yra numatomas rugpjūčio mėnesį, golfo turnyras vyks Toronte, lengvoji atletika Cleveland, OH. Nauja sporto šaka, kurioje dalyvauja lietuviai yra „Chicago Marathon“, tačiau ne kaip ŠALFASS atstovai, bet kaip asmenys. Chicagoje veikia keli lietuvių ledo sporto vienetai, kuriuose sportininkai dalyvauja pavieniai.

Vytautas Nasvytis pareiškė norą perduoti šachmatų turnyro vadovavimą jaunesniam žmogui ir likti patarėju. Kėgliavimo „bowling“ turnyras yra numatomas Toronte. Stalo teniso bei „racquet“ pirmenybės nėra aiškios. Kilo rimtas klausimas dėl mišrių komandų, kurių padėtis yra sudėtinga, nes kai kurie miestai nesugeba sukurti komandas dėl žaidėjų stokos.

ŠALFASS Centro valdyba yra įsipareigojusi gauti nuo Internal Revenue Service pažymėjimą dėl atleidimo nuo mokesčių.

2013 metais sporto žaidynės vyks Lietuvoje, nes bus minima Dariaus ir Girėno skrydžio 80 metų sukaktis. Didelė padėka priklauso ŠALFASS iniciatoriams, kurie nuo pirmųjų dienų per dešimtmečius surengė daug turnyrų. Taip pat yra apgailėtina išgirsti, kad kai kuriuose JAV miestuose veikia lietuvių įvairių sporto šakų klubai, kurie dėl įvairių priežasčių nepriklauso ŠALFASS-ui ir nemoka

ŠALFASS suvažiavimo dalyviai. Priekyje sėdi iš k. buvęs ŠALFASS pirm. Rimantas Dirvonis, Garbės Teismo narys Mindaugas Leknickas, ŠALFASS gen. sekretorius Algirdas Bielskus, ŠALFASS šachmatų vadovas Vytautas Nasvytis. Stovi antras iš kairės ŠALFASS pirm. Laurynas Misevičius. *Dirvos nuotr.*

nario mokesčių, tačiau gauna finansinę paramą. 2009 metais vyko Sporto šventė Lietuvoje, kuriai organizatoriai gavo žymias pinigų sumas, tačiau tai nebuvo skelbiama. Kanados lietuvių sportininkai neturi jokių suvaržymų su dokumentais ir gali atvykti ir dalyvauti JAV rungtynėse, tačiau JAV yra tokių, kurie negali ar nenori vykti dalyvauti Kanados lietuvių rungtynėse. Taip pat kai kurios komandos negali dalyvauti JAV rungtynėse dėl didelių atstumų.

Suvažiavimas vyko sklandžiai, diskusijos bei paaiškinimai-atsakymai dėl dalykiškų punktų nuosaikūs. Kai kurie iškelti punktai buvo atidėti išsiaiškinimui ŠALFASS valdybai. Šis suvažiavimas tęsėsi be pertraukos ir buvo baigtas 3 v.p.p. Buvo surinkta 315 dol. aukų.

Taip pat buvo proga nusipirkti sporto suvenyrų, lietuviškų knygų, CD ir t.t.

Po suvažiavimo vyko lietuviškų patiekalų bufeto stiliaus pietūs „Gintaro“ valgykloje.

Algirdas V. Matulionis

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.

Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204